

Ankestyrelsens praksisundersøgelser

Merudgiftsydelse og tabt arbejdsfortjeneste

November 2008

Ankestyrelsen

Ankestyrelsens praksisundersøgelser

Merudgiftsydelse og tabt arbejdsfortjeneste

November 2008

Ankestyrelsen

Titel Merudgiftsydelse og tabt arbejdsfortjeneste
Udgiver Ankestyrelsen, november 2008
ISBN nr. ISBN 978-87-7811-066-4
Designkoncept Kontrapunkt as
Layout og tryk Schultz Grafisk
Kontakt Ankestyrelsen, Amaliegade 25,
Postboks 9080, 1022 København K
Telefon 33 41 12 00. Telefax 33 41 14 00
E-post ast@ast.dk
Hjemmeside www.ast.dk

Denne publikation kan frit citeres med tydelig kildeangivelse

Indholdsfortegnelse

Side

4	Kapitel 1	Anbefalinger
8	Kapitel 2	Materiel vurdering af sager om merudgiftsydelser
20	Kapitel 3	Materiel vurdering af sager om tabt arbejdsfortjeneste
29	Kapitel 4	Formel vurdering af sager om merudgifter og tabt arbejdsfortjeneste
32	Bilag 1	Baggrund og metode
36	Bilag 2	Samlede resultater
51	Bilag 3	Regelgrundlag
55	Bilag 4	Principafgørelser
67	Bilag 5	Måleskema

1 anbefalinger

Ankestyrelsen har med denne praksisundersøgelse vurderet i alt 128 sager, hvor 17 kommuner har truffet afgørelse om merudgifter efter servicelovens § 41 og/eller tabt arbejdsfortjeneste efter servicelovens § 42. De 128 sager omfatter i alt 161 afgørelser, heraf vedrører 82 sager bevilling om merudgiftsydelse, og 79 sager vedrører bevilling af tabt arbejdsfortjeneste.

Lovgrundlag

I henhold til servicelovens § 41 har kommunerne pligt til at yde dækning af nødvendige merudgifter ved forsørgelse i hjemmet af et barn under 18 år med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse. Det er en forudsætning, at merudgifterne er en konsekvens af den nedsatte funktionsevne.

Tilsvarende skal kommunalbestyrelsen i henhold til servicelovens § 42 yde hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste til personer, der i hjemmet forsørger et barn under 18 år med betydelig og varigt nedsat fysisk og psykisk funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse. Ydelsen er betinget af, at det er en nødvendig konsekvens af den nedsatte funktionsevne, at barnet passes i hjemmet, samt mest hensigtsmæssigt, at det er moderen eller faderen, der passer det.

Ankestyrelsen har overordnet taget stilling til, i hvilket omfang afgørelserne er i overensstemmelse med lovgivning og praksis, herunder udsendte principafgørelser, der var gældende på det tidspunkt, som sagerne vedrører. Særligt har Ankestyrelsen vurderet, om afgørelsen samlet set er rigtig, og i hvilken grad, sagen er oplyst.

Overensstemmelse med praksis og regler

70 pct. af sagerne om bevilling af merudgifter ved forsørgelsen er afgjort i overensstemmelse med lovgivning og praksis. I 29 pct. ville afgørelsen blive ændret eller hjemvist, hvis det havde været en klagesag i Ankestyrelsen. I 26 pct. af sagerne mangler der væsentlige eller afgørende oplysninger. Kommunerne har dermed i disse sager ikke tilvejebragt tilstrækkeligt med oplysninger til at kunne træffe den konkrete afgørelse.

93 pct. af sagerne om bevilling af tabt arbejdsfortjeneste er afgjort i overensstemmelse med lovgivning og praksis. I 7 pct. ville afgørelsen blive ændret eller hjemvist, hvis det havde været en klagesag i Ankestyrelsen. I disse sager skyldes det, at der mangler væsentlige eller afgørende oplysninger.

Der er således et bedre oplysningsgrundlag i sager om tabt arbejdsfortjeneste end i sager om merudgiftsydelser. Det kan skyldes, at der er tale om meget syge børn eller børn med betydelig nedsat funktionsevne. Desuden kommer ansøgningen om tabt arbejdsfortjeneste ofte fra hospitalet sammen med lægelige oplysninger.

Ankestyrelsen anbefaler, at kommunerne skal være opmærksomme på, at sagerne er tilstrækkeligt belyste til, at der kan træffes en afgørelse. Det gælder især manglende eller utilstrækkelige lægelige oplysninger om barnets lidelse, og oplysninger der dokumenterer, at der er tale om nødvendige merudgifter og størrelsen heraf.

Ankestyrelsen anbefaler, at der i forhold til afgørelser om tabt arbejdsfortjeneste skal være tilstrækkelig dokumentation i form af lægelige oplysninger, og det skal fremgå, hvorfor det bestemte antal timer er bevilget.

Personkreds, nødvendige og sandsynliggjorte udgifter

I 91 pct. af sagerne om merudgiftsydelser er barnet i høj grad/i nogen grad omfattet af personkredsen. I 87 pct. af sagerne er merudgifterne i høj grad/nogen grad nødvendige som konsekvens af barnets nedsatte funktionsevne, mens merudgifterne i 84 pct. af sagerne i høj grad/nogen grad er sandsynliggjorte.

I 97 pct. af sagerne om tabt arbejdsfortjeneste er barnet i høj grad/ i nogen grad omfattet af personkredsen. I 91 pct. af sagerne er det i høj grad/nogen grad en nødvendig konsekvens af barnets nedsatte funktionsevne, at moderen eller faderen passer barnet.

Ankestyrelsen anbefaler, at kommunerne er opmærksomme på, at det alene er merudgifter til forsørgelsen der kan betales efter bestemmelsen. De udgifter til f.eks. fritidsinteresser/sport, som familien ville have, hvis barnet ikke havde en nedsættelse af funktionsevnen skal familien selv afholde. Det bør således fremgå af sagen, om der er tale om nødvendige merudgifter.

Ankestyrelsen anbefaler, at kommunerne er opmærksomme på reglerne om udbetaling af tabt arbejdsfortjeneste samt om en afviklingsperiode. Ankestyrelsen kan i forlængelse heraf henvise til principafgørelse 0-101-98, hvorefter en bevilling af lønkomensation, hvor der var fastsat et revisionstidspunkt, var omfattet af lovgivningens bestemmelse om en afviklingsperiode på 3 måneder.

Tabt arbejdsfortjeneste udbetales således som en løbende ydelse med en afviklingsperiode på 3 måneder, for at familien kan indrette sig på en ny situation. Det anbefales, at kommunerne er opmærksomme på, at der ved udbetaling af ydelsen i en afgrænset periode skal foreligge en aftale med modtageren af ydelsen herom.

Typiske merudgifter

I godt en tredjedel af sagerne har kommunerne bevilget merudgifter til henholdsvis kost, medicin og transport.

Ankestyrelsen anbefaler, at kommunerne er særligt opmærksomme på, om transportudgifterne kan dækkes af regionen.

Løbende ydelser

76 pct. af sagerne om merudgifter er bevilget som en løbende ydelse, hvilket gælder for 72 pct. af sagerne om tabt arbejdsfortjeneste.

Ankestyrelsen anbefaler, at kommunerne er opmærksomme på, at merudgiftsydelsen ikke er en tidsbegrænset ydelse, som forudsætter en fornyet ansøgning. Kommunen kan fastsætte en opfølgingsdato, hvilket ikke er det samme som en udløbsdato. Kommunerne må således ikke meddele en tidsbegrænsning af merudgiftsydelsen. Er der fastsat en sådan, vil der alligevel være ret til ydelsen, indtil betingelserne i bestemmelsen ikke længere er opfyldt.

Fradrag for sparede udgifter

I hovedparten af sagerne om tabt arbejdsfortjeneste, svarende til 89 pct., er der ikke foretaget fradrag for de sparede udgifter – altså udgifter familien normalt ville have afholdt.

Ankestyrelsen anbefaler, at det overvejes om der ved bevillingen af tabt arbejdsfortjeneste skal foretages fradrag for sparede udgifter, samt at overvejelser herom fremgår af journalen.

I kapitel 2 og 3 er der foretaget en materiel vurdering af sagerne i forhold til afgørelser om merudgiftsydelser og tabt arbejdsfortjeneste. Af kapitel 4 fremgår den formelle vurdering af de indsendte sager. Undersøgelsens bilag omfatter: 1) baggrund og metode, 2) samlede resultater, 3) regelgrundlag og 4) principafgørelser og 5) måleskema.

2 Materiel vurdering af sager om merudgiftsydelser

70 pct. af sagerne om bevilling af merudgiftsydelser ved forsørgelsen er afgjort i overensstemmelse med lovgivning og praksis. I 29 pct. ville afgørelsen blive ændret eller hjemvist, hvis det havde været en klagesag i Ankestyrelsen. I 26 pct. af sagerne mangler der væsentlige eller afgørende oplysninger. Kommunerne har dermed i disse sager ikke tilvejebragt tilstrækkelig med oplysninger til at kunne træffe den konkrete afgørelse.

2.1 Lovmæssig baggrund for vurdering af sagerne

Det overordnede formål med bestemmelserne om merudgiftsydelse er at tilgodese, at børn og unge med betydeligt og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne og med indgribende kroniske eller langvarige lidelser har nogle særlige behov, som kan give merudgifter ved forsørgelsen. Bestemmelsen giver således hjemmel til at dække de udgifter, som familien ikke ville have haft, hvis barnet ikke havde haft en nedsat funktionsevne eller en kronisk eller langvarig lidelse. Det er endvidere en forudsætning, at merudgifterne på årsbasis overstiger et vist minimumsbeløb, der reguleres årligt.

Udgangspunktet ved udmålingen af hjælpen er, at familien skal have det samme beløb til rådighed til at leve af, som familien normalt ville have haft, hvis barnet ikke havde været handicappet.

Ankestyrelsen har ved vurdering af de indkaldte sager overordnet taget stilling til, om bevillingen har været i overensstemmelse med reglerne i servicelovens § 41 om merudgiftsydelse og Ankestyrelsens praksis.

Ankestyrelsen har blandt andet vurderet, hvorvidt:

- Barnet er omfattet af personkredsen
- Der er tale om merudgiftsydelser ved forsørgelsen af barnet
- Der er tale om nødvendige merudgifter

- Merudgifterne er en konsekvens af den nedsatte funktionsevne
- Ved gennemgang af sagerne har Ankestyrelsen ikke vurderet, om der er foretaget en korrekt beregning af merudgiftsydelser

Det samlede regelgrundlag fremgår af *bilag 3*.

2.2 Overensstemmelse med regler og praksis

Kommunerne har i 70 pct. af sagerne om bevilling af merudgiftsydelser truffet afgørelse i overensstemmelse med reglerne og praksis, *jf. tabel 2.1*.

Tabel 2.1 Oplysningsgrundlag i sagerne sammenholdt med afgørelsens korrekthed

	Ja, afgørelsen er i overensstemmelse med regler og praksis		Nej, afgørelsen ville blive ændret eller hjemvist, hvis det havde været en klagesag		I alt	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.
Ingen oplysninger mangler	47	57	2	2	49	60
Enkelte mindre væsentlige oplysninger mangler	11	13	1	1	12	14
Væsentlige oplysninger mangler	0	0	14	17	14	17
Afgørende oplysninger mangler	0	0	7	9	7	9
I alt	58	70	24	29	82	100

Note 1: Der henvises til kommunefordelte tal i bilag 2

Note 2: Tabellen summer ikke til 100 pct. på grund af afrunding.

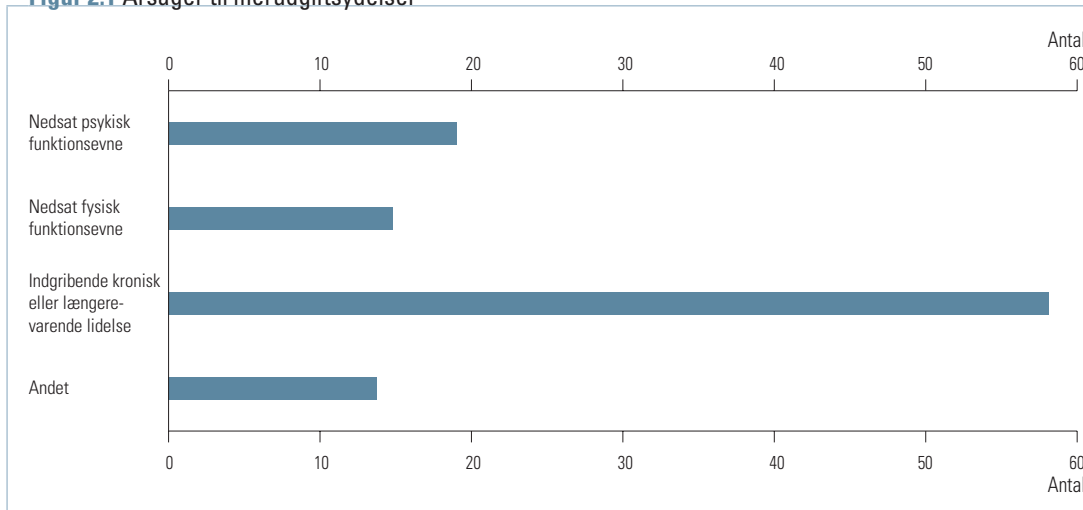
I 29 pct. af sagerne ville afgørelsen blive hjemvist eller ændret, hvis Ankestyrelsen havde haft sagen som en klagesag. 26 pct. af sagerne er ikke tilstrækkeligt oplyste til, at myndigheden kan træffe en afgørelse, idet der mangler væsentlige og afgørende oplysninger. Det drejer sig især om lægelige oplysninger om barnets lidelse.

Flere forskellige årsager til merudgiftsydelser

Årsager til bevilling af merudgiftsydelser kan ikke entydigt relateres til en enkelt eller få lidelser, men skyldes oftest et sammenfald af mange forskellige lidelser, herunder eksempelvis epilepsi, astma/allergi, diabetes, ADHD, autisme, vådligger, for tidligt født med flere.

Hovedparten af sager om afgørelser om merudgiftsydelser handler om børn med en indgribende kronisk eller længerevarende lidelse, *jf. figur 2.1*.

Figur 2.1 Årsager til merudgiftsydelser

Eksempler på afgørelser om merudgiftsydelser, der ville blive ændret eller hjemvist, hvis det havde været en klagesag i Ankestyrelsen

Sag nr. 70: Sagen drejer sig om en 10-årig dreng, der er vådligger. Han har siden børnehaveklassen fået minirin med god effekt. Ringeapparat er ikke forsøgt, da minirin virker efter hensigten. Kommunen har bevilget vådliggertillæg. Kommunen vurderer, at drengen ikke vil kunne ligge tør om natten, hvis han ikke fortsatte med minirin. Hvis han ophører med minirin, vil der være merudgifter til ekstra vask m.v. Kommunen har ikke givet tilskud til minirin. Disse udgifter betaler familien selv.

Ankestyrelsen har vurderet, at afgørelsen ville blive ændret eller hjemvist, hvis det havde været en klagesag, da der er bevilget udgifter, som familien rent faktisk ikke har. Medicinudgifterne bør bevilges, forudsat at udgifterne overstiger minimumsbeløbet.

Sag nr. 75 og 76: En 17-årig pige med epilepsi, kognitive vanskeligheder og lettere mentalt retarderet. Pigen er født med en hjerneskade. Der er bevilget merudgifter til Sjællandsfestival, tur til København og andet arrangement til 1.800 kr.

Ankestyrelsen vurderer, at afgørelsen ville blive hjemvist eller ændret, både fordi der er tvivl om, udgifterne er under minimumsbeløbet, men også fordi det er tvivlsomt, om der er tale om nødvendige merudgifter. Det er ganske almindeligt for unge på 17 år at deltage i en festival og tage en tur til København og lignende.

Sag nr. 85: Der var bevilget en støvsuger til 14.000 kr. til et barn med astma. Kommunens lægekonsulent havde ikke støttet bevillingen. Den praktiserende læge havde dog anbefalet en støvsuger. Der var også tvivl om afgørelsens indhold, fordi der i sagen lå 2 afgørelser af samme dato med forskellig pris på støvsugeren. Af journalen fremgår det, at der blev bevilget den dyreste støvsuger.

Ankestyrelsen vurderer dels, at det kan diskuteres om behovet for en særlig støvsuger er til stede dels og især, at der ikke er tilstrækkelig dokumentation for, at den dyre støvsuger er en nødvendig merudgift.

Sag nr. 99-100: Sagen drejer sig om et for tidligt født barn med alvorlig øjensygdom og udviklingsmæssige problemer. Barnet skal opereres for øjensygdommen. Det er anbefalet, at barnet passes hjemme, til det er 1½ år. Dette er i orden, men der er bevilget merudgifter til markise og ekstra el begrundet i hans synshandicap, og der er ikke foretaget nogen beregning. Det fremgår heller ikke, om mindstebeløbet er nået. Der er dog fratrukket 400 kr. for sparede udgifter, men det fremgår ikke, hvad disse udgifter er.

Ankestyrelsen vurderer, at sagen om merudgiftsydelse ville blive ændret eller hjemvist, hvis det havde været en klagesag, da der ikke er foretaget en beregning, og fordi det heller ikke fremgår, hvilke udgifter der er vurderet, som sparede udgifter.

Sag nr. 105 og 106: Der er bevilget merudgifter til computerspil, DVD og aktiviteter med faderen til en 15-årig dreng med Aspergers syndrom. Der er ingen opgørelse over merudgifterne.

Ankestyrelsen vurderer, at det er usikkert om merudgifterne er sandsynliggjorte. Computerspil og DVD er anskaffelser, som mange drenge i den alder har udgifter til, og det fremgår ikke, at udgiften overstiger, hvad andre unge har af udgifter hertil.

Ankestyrelsen vurderede i Principafgørelse C-10-04, at udgifter til køb af et særligt legetøj i form af en spejlkarrusel til et handicappet barn (infantil autist) ikke kunne dækkes som en merudgift. Vi fandt det ikke sandsynliggjort, at udgiften til spejlkarusellen var en merudgift, sammenlignet med de udgifter familier med ikke handicappede børn har til legetøj.

Sag nr. 127: Sagen drejer sig om merudgifter til et spastisk barn i form af udgifter til taxa til hjemmet en gang om ugen, aflastning 30 timer om måneden samt medicinbevilling.

Ankestyrelsen vurderer, at sagen ville blive ændret eller hjemvist, hvis det havde været en klagesag, fordi der ikke findes en samlet årsberegning på merudgifterne. Selvom arten og omfanget af udgifterne formentlig overstiger minimumsbeløbet bør disse konkretiseres.

Eksempler på afgørelser om merudgiftsydelse, hvor der er utilstrækkeligt med oplysninger til, at kommunen kan træffe den konkrete afgørelse

I det følgende gives en række eksempler på, hvilke oplysninger der, efter Ankestyrelsens vurdering, mangler i sagerne om afgørelser om merudgifter. Det drejer sig især om oplysninger om:

- Barnets funktionsevne, lidelsens omfang og varighed
- Udgifternes størrelse og nødvendighed

Eksempler på manglende dokumentation på barnets funktionsevne, lidelsens omfang og varighed

Sag nr. 20: Sagen handler om medicinudgifter til en 9-årig pige, der tisser og har afføring i bukserne. Der er ingen lægelige oplysninger. Der er en pædagogisk status, men denne er fra 2005. Der er alene en diagnose i kommunens papirer (enuresis), men det fremgår ikke, hvem der har stillet diagnosen, eller hvor pigen er undersøgt.

Vi vurderer, at barnet sandsynligvis er omfattet af personkredsen, men at der mangler lægelige oplysninger, og at en pædagogisk status fra 2005 ikke er et tilstrækkeligt oplysningsgrundlag.

Sag nr. 37: Sagen drejer sig om merudgifter til medicin til en 16-årig pige med OCD (tvangshandlinger). Det fremgår, at pigen har været på børnepsykiatrisk ambulatorium, men der er ingen oplysninger herfra.

Vi vurderer, at der ikke foreligger nogen dokumentation for lidelsen, ligesom det heller ikke fremgår om lidelsen er langvarig.

Eksempler på manglende sandsynliggørelse af udgifternes størrelse og nødvendighed

Sag nr. 22: Sagen drejer sig om merudgiftsydelse til taxa-transport fra SFO vedrørende dreng med ADHD, men der er ingen oplysninger om funktionsniveauet, og der er ingen dokumentation for nødvendigheden af taxakørslen. Der er heller ingen beregning af merudgiften, som tilsyneladende betales direkte af kommunen. Det fremgår således heller ikke, om udgiften overstiger minimumsbeløbet.

Ankestyrelsen vurderer, at der ikke er tilstrækkelige oplysninger til, at der kan træffes en afgørelse, da der ikke er oplysninger om funktionsniveauet eller dokumentation for nødvendigheden af taxatransporten.

Sag nr. 113: Sagen drejer sig om merudgifter til nyt tøj og transport til en dreng med en ryglidelse. Han behandles med Boston korset. Sygehuset oplyser, at det er nødvendigt at anskaffe nyt tøj, da korsettet fylder en del, og han derfor ikke kan passe sit tøj, samt at han skal benytte undertrøjer uden sidesøm. Tøjet er givet, som en engangsbevilling. Derudover er der bevilget et fast månedligt beløb. Afgørelsen er uklar. Der er ingen oplysninger om, hvordan kommunen er kommet frem til hverken engangsbeløbet eller det månedlige beløb.

Ankestyrelsen vurderer, at barnet er omfattet af personkredsen, men at afgørelsen er forkert, fordi der mangler væsentlige oplysninger om udgifterne.

Ankestyrelsen anbefaler, at kommunerne skal være opmærksomme på, at sagerne er tilstrækkeligt belyste til, at der kan træffes en afgørelse. Det gælder især manglende eller utilstrækkelige lægelige oplysninger om barnets lidelse, og oplysninger der dokumenterer, at der er tale om nødvendige merudgifter og størrelsen heraf.

2.3 Personkreds, nødvendige og sandsynliggjorte merudgifter

I 91 pct. af sagerne om merudgiftsydelser er barnet i høj grad/i nogen grad omfattet af personkredsen. I 87 pct. af sagerne er merudgifterne i høj grad/nogen grad nødvendige som konsekvens af barnets nedsatte funktionsevne, mens merudgifterne i 84 pct. i høj grad/nogen grad er sandsynliggjorte, *jf. tabel 2.2.*

Tabel 2.2 Oplysninger om personkreds, nødvendige og sandsynliggjorte merudgifter

	Er barnet omfattet af personkredsen?		Er merudgifterne nødvendige som konsekvens af barnets nedsatte funktionsevne?		Er udgifterne sandsynliggjorte?	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
I høj grad	62	75	54	66	42	51
I nogen grad	12	16	17	21	27	33
I ringe grad	3	4	7	8	5	6
Slet ikke	5	6	4	5	8	10
I alt	82	100	82	100	82	100

Note: Tabellen summer ikke til 100 pct. på grund af afrunding.

I de sager om merudgiftsydelse, hvor Ankestyrelsen har vurderet, at merudgifterne **ikke** er en nødvendig konsekvens af barnets nedsatte funktionsevne, er det et gennemgående problem, at der ikke foreligger tilstrækkelig dokumentation for nedsættelsen af funktionsevnen og/eller for funktionsevnenedsættelsens sammenhæng med merudgiftsydelsen.

I sager hvor Ankestyrelsen har vurderet, at merudgifterne i ringe grad/slet ikke er sandsynliggjorte, skyldes dette blandt andet, at det ikke fremgår i sagen, hvilket beløb, der er bevilget, eller en beregning af udgiftsstørrelsen – altså de samlede merudgifter.

Eksempel på en sag, hvor barnet ikke er omfattet af personkredsen

I 8 sager om merudgiftsydelse har Ankestyrelsen vurderet, at barnet i ringe grad/slet ikke er omfattet af personkredsen. Dette skyldes typisk manglende oplysningsgrundlag.

Sag nr. 170: Barnet har børneeksem, og der er tale om tilskud til fugtighedscreme.

Ankestyrelsen vurderer, at barnet ikke er omfattet af personkredsen. Der er tilsyneladende tale om ganske almindelig børneeksem, som mange børn har og som de oftest vokser fra.

Vi vurderede i Principafgørelse C-13-99, at en 5-årig pige med en eksemlidelse ikke var omfattet af personkredsen, fordi det ikke var tilstrækkeligt, at der var tale om en langvarig lidelse. Der måtte også stilles krav om, at der var tale om en indgribende lidelse.

Eksempler på sager, hvor merudgifterne ikke er sandsynliggjorte

Sag nr. 125 og 126: Sagen drejer sig om et barn på 1 år, hvor der bevilges merudgifter til kost og insulin. Merudgiften til kost gives med samme beløb, som faderen, der også har insulinkrævende diabetes, får.

Ankestyrelsen har i Principafgørelse O-74-93 vurderet, at det ikke var påvist, at der ikke var merudgifter ved kosten til sukkersyge børn uden dog at slå fast, hvad udgiften er. Vi finder det ikke sandsynliggjort, at merudgifterne til et så lille barn er de samme, som til en voksen. Det burde være overvejet, hvor stor merudgiften er.

Sag nr. 143 og 144: Sagen handler om en 11-årig pige med en hjernesvulst. Der er ydet tabt arbejdsfortjeneste med 37 timer ugentligt, og der er betalt merudgifter til bl.a. handicapridning. Det fremgår dog ikke af sagen, om hele beløbet til ridning er betalt, eller om der alene er betalt merudgifter hertil.

I Principafgørelse O-40-96 har Ankestyrelsen afgjort, at der ved udmålingen af hjælpen til dækning af merudgifter ved handicapridning skal fratrækkes et beløb svarende til, hvad det ville have kostet, hvis pigen på 5 år gik til almindelig undervisning på en lokal rideskole. Vi lagde ved afgørelsen vægt på, at det er almindeligt at børn i 5-års alderen påbegynder fritidsaktiviteter.

Ankestyrelsen anbefaler, at kommunerne er opmærksomme på, at det alene er merudgifter til forsørgelsen, der kan betales efter bestemmelsen. De udgifter til f.eks. fritidsinteresser/sport som familien ville have, hvis barnet ikke havde en nedsættelse af funktionsevnen, skal familien selv afholde. Det bør således fremgå af sagen, om der er tale om nødvendige merudgifter.

2.4 Typiske merudgifter

I godt en tredjedel af sagerne har kommunerne bevilget merudgifter til henholdsvis kost, medicin og transport. I 48 pct. af sagerne er der bevilget merudgifter til andre udgifter end dem, der fremgår af undersøgelsens måleskema i bilag 5, *jf. tabel 2.3*.

Tabel 2.3 Hvilke merudgifter er bevilget?

	Antal	Procent
Aflastning	7	8
Andet	39	48
Anskaffelser til hjemmet	8	10
Beklædning	4	5
Ekstra vask/rengøring	12	14
Institutionsudgifter, der ikke er dækket efter andre lovbestemmelser	0	0
Kost	29	35
Kurser	6	7
Medicin	28	34
Transport	28	34

Note: Tabellen summer ikke til 100 pct., da der var mulighed for at afkrydse i flere felter.

Herudover er der bevilget blodtryksapparat, brystpumpe og ophold på gæstehjem under et barns indlæggelse. "Andet" dækker over enkeltudgifter og beløb, hvor vi kan se, at minimumsgrænsen er nået, men hvor der ikke er foretaget en beregning på årsbasis. Der er desuden en enkelt sag, hvor udgifter betales efter regning.

Sygehustransport

Ankestyrelsen har i enkelte sager om merudgifter til sygehustransport været opmærksom på, om disse udgifter kunne betales af regionen efter sundhedsloven.

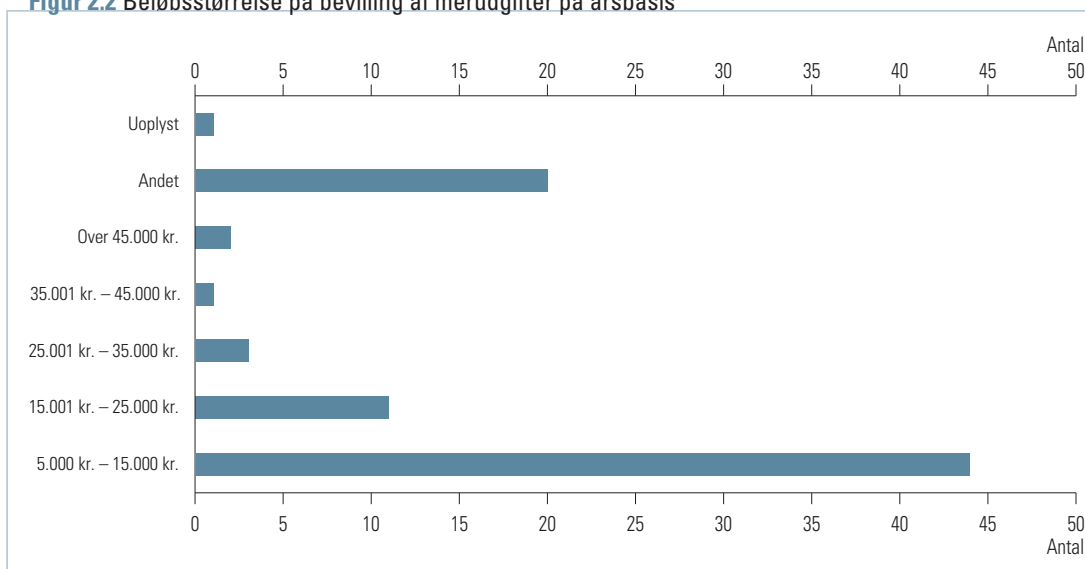
Efter bekendtgørelse om befordringsgodtgørelse efter sundhedsloven nr. 37 af 12. januar 2007 fremgår det, at regionsrådene yder befordring, hvis afstanden til og fra sygehus overstiger 50 km. Det fremgår af Socialministeriets Vejledning til serviceloven nr. 3, punkt 155, at befordringsydelse efter serviceloven er subsidiære i forhold til befordringsydelse efter andre bestemmelser.

Ankestyrelsen anbefaler, at kommunerne er opmærksomme på, om transportudgifterne kan dækkes af regionen.

2.5 Størrelsen på merudgifter

Bevilling af merudgiftsydelser dækker typisk over små beløb. Knap halvdelen af bevillingerne af merudgiftsydelser er i intervallet 5.000 kr. til 15.000 kr., jf. figur 2.2.

Figur 2.2 Beløbsstørrelse på bevilling af merudgifter på årsbasis

I sagerne er der typisk tale om dækning af flere forskellige merudgifter. Eksempelvis er der i en sag om en 5-årig pige med en tumor i maven bevilget 45.000 kr. på årsbasis til transport mellem hjem og hospital i forbindelse med indlæggelse og kontrolbesøg, dækning af parkeringsafgifter, ekstraudgifter til kost under indlæggelsen samt betaling af gæsteværelse. Der er også sager, hvor der i strid med reglerne er bevilget beløb under minimumsgrænsen.

2.6 Løbende ydelser – bevillinger uden ophørsdato

76 pct. af sagerne om merudgifter er bevilget som en løbende ydelse. 22 pct. er ikke tilkendt som en løbende ydelse, *jf. tabel 2.4.*

Tabel 2.4 Tilkendelse af løbende ydelser

	Antal	Procent
Ja	62	76
Nej	18	22
Uoplyst	2	2
I alt	82	100

Om merudgiftsydelsen er tilkendt som en løbende ydelse

Merudgiftsydelsen udbetales som hovedregel som en løbende månedlig ydelse. Der skal ifølge vejledningen punkt 146 ske en opfølgning på, om den udmålte ydelse dækker de konkrete behov. Det er derfor vigtigt, at der med mellemrum – som hovedregel mindst en gang årligt – afholdes møde med familien, hvor familiens situation og behov drøftes.

I en del af sagerne er der fastsat en udløbsdato på bevillingen, hvilket ikke er korrekt. Der bør derimod være fastsat en dato for opfølgning, hvilket ikke er det samme som en slutdato på bevillingen.

Der kan dog være tale om merudgifter i en begrænset periode, f.eks. transportudgifter under indlæggelse, kontrolbesøg eller bevilling af merudgifter til modermælks-erstatning. Der er flere eksempler på engangsudgifter, og i disse tilfælde er der ikke tale om en løbende ydelse med opfølgning. Eksempler på engangsudgifter er kursusafgift og transport, merudgifter ved ophold på patienthotel samt udgifter under barnets indlæggelse.

Eksempler på sager, hvor der i modstrid med reglerne er fastsat en slutdato/ophørsdato

Sag nr. 39: Der er bevilget merudgifter til en dreng med sukkersyge og ydelsen er i afgørelsen begrænset til et år.

Ankestyrelsen vurderer, at der ikke skulle være en udløbsdato på bevillingen, men en opfølgningsdato.

Sag nr. 128 og 129: Sagen drejer sig om et spædbarn med rygmarsvbrøk, og der er bevilget merudgifter til bl.a. rengøring, aflastning og korset. Bevillingen er givet for et år.

Ankestyrelsen vurderer, at det korrekte havde været en opfølgningsdato og ikke en specifik bevillingsperiode, som eventuelt forudsætter en fornyet ansøgning.

Sag nr. 152: Det drejer sig om en stor dreng med diabetes, og der er bevilget merudgifter til medicin, kost og transport. Bevillingen er givet for et år.

Ankestyrelsen vurderer, at afgørelsen ikke burde indeholde en udløbsdato, men en dato for opfølgning.

Ankestyrelsen anbefaler, at kommunerne er opmærksomme på, at merudgiftsydelsen ikke er en tidsbegrænset ydelse, som forudsætter en fornyet ansøgning. Kommunen kan fastsætte en opfølgningsdato, hvilket ikke er det samme som en udløbsdato. Kommunerne må således ikke meddele en tidsbegrænsning af merudgiftsydelsen. Er der fastsat en sådan, vil der alligevel være ret til ydelsen, indtil betingelserne i bestemmelsen ikke længere er opfyldt.

3 Materiel vurdering af sager om tabt arbejdsfortjeneste

93 pct. af sagerne om bevilling af tabt arbejdsfortjeneste er afgjort i overensstemmelse med lovgivning og praksis. I 7 pct. ville afgørelsen blive ændret eller hjemvist, hvis det havde været en klagesag i Ankestyrelsen. I disse sager skyldes det, at der mangler væsentlige eller afgørende oplysninger.

3.1 Lovmæssig baggrund for vurdering af sagerne

Formålet med bestemmelsen om tabt arbejdsfortjeneste er det samme som formålet med at yde tilskud til merudgifter, det vil sige, at tilgodese, at børn og unge med betydeligt og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne og med indgribende kroniske eller langvarige lidelser har nogle særlige behov, som kan medføre tabt arbejdsfortjeneste, når barnet forsørges i hjemmet, og det er mest hensigtsmæssigt, at det er moderen eller faderen, der passer det.

Ved dækning af tabt arbejdsfortjeneste skal familien altså have det samme beløb til rådighed til at leve af, som familien normalt ville have haft, hvis barnet ikke havde haft en nedsat funktionsevne eller en indgribende eller langvarig lidelse.

Ankestyrelsen har i sagerne om bevilling af tabt arbejdsfortjeneste vurderet:

- Hvorvidt barnet er omfattet af personkredsen
- Hvorvidt den nedsatte funktionsevne indebærer, at det må anses for mest hensigtsmæssigt, at det er en forælder, der passer barnet i hjemmet

Ved gennemgang af sagerne har Ankestyrelsen ikke vurderet, om der er foretaget en korrekt beregning af tabt arbejdsfortjeneste.

Det samlede regelgrundlag fremgår af *bilag 3*.

3.2 Overensstemmelse med regler og praksis

Kommunerne har i 93 pct. af sagerne om bevilling af tabt arbejdsfortjeneste truffet afgørelse i overensstemmelse med regler og praksis, *jf. tabel 3.1*.

Tabel 3.1 Oplysningsgrundlag i sagerne sammenholdt med afgørelsens korrekthed

	Ja, afgørelsen er i overensstemmelse med regler og praksis		Nej, afgørelsen ville blive ændret eller hjemvist, hvis det havde været en klagesag		I alt	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.
Ingen oplysninger mangler	58	74	0	0	58	74
Enkelte mindre væsentlige oplysninger mangler	15	19	0	0	15	19
Væsentlige oplysninger mangler	0	0	5	6	5	6
Afgørende oplysninger mangler	0	0	1	1	1	1
I alt	73	93	6	7	79	100

Note: Der henvises til kommunefordelte tal i bilag 2

I 7 pct. af sagerne ville afgørelsen blive hjemvist eller ændret, hvis Ankestyrelsen havde haft sagen som en klagesag. I disse sager skyldes det, at der mangler væsentlige eller afgørende oplysninger.

I det følgende gives en række eksempler på, hvilke oplysninger der efter Ankestyrelsens vurdering mangler i sagerne om afgørelser om tabt arbejdsfortjeneste. Det drejer sig især om:

- Barnets funktionsevne, lidelsens omfang og varighed
- Antal timer, der bevilges tabt arbejdsfortjeneste

Eksempler på sager, der ville blive ændret eller hjemvist, hvis det havde været en klagesag i Ankestyrelsen

Sag nr. 29: Sagen drejer sig om tabt arbejdsfortjeneste til (delvis) pasning af barnet i hjemmet. Barnet er tilbagestående i sin psykomotoriske udvikling. Der er ingen beskrivelse af barnets funktion, og der er ingen begrundelse for antallet af timer med tabt arbejdsfortjeneste (22 timer). Der er ydet tabt arbejdsfortjeneste i en årrække, og timetallet for tabt arbejdsfortjeneste har varieret, uden det dog fremgår hvorfor.

Ankestyrelsen vurderer, at sagen ville blive hjemvist på grund af mangelfuldt oplysningsgrundlag.

Eksempler på utilstrækkeligt oplysningsgrundlag for kommunens afgørelse

Sag nr. 168: Sagen drejer sig om tabt arbejdsfortjeneste til undersøgelse og kontrol på hospital. Der er kun oplysninger om moderen, og der er ingen diagnose for drengen. Det er dog oplyst, at det drejer sig om væksthormoner og psykolog.

Ankestyrelsen vurderer, at der ikke er tilstrækkelige oplysninger til, at der kan træffes en afgørelse. Der kan ikke træffes afgørelse udelukkende på grundlag af moderens oplysninger. Der er behov for lægelige oplysninger dels om drengens diagnose dels om kontrolbesøg og behov for psykolog.

Sag nr. 54 og 55: Sagen handler om en dreng med Aspergers Syndrom, hvor der er bevilget tabt arbejdsfortjeneste med 17 timer ugentligt. Moderen har arbejde 20 timer ugentligt. Det fremgår af sagen, at drengen skal begynde i specialskole, hvor han er fra 7.30 til 15.30. Afgørelsen fremgår af journalen, hvor der ikke er en konkret begrundelse.

Ankestyrelsen vurderer, at der mangler oplysninger om, hvordan tabt arbejdsfortjeneste er opgjort til 17 timer. Ankestyrelsen kan ikke vurdere, hvorvidt barnets behov nødvendiggjorde, at moderen fik bevilget tabt arbejdsfortjeneste svarende til netop 17 timer ugentligt.

Sag nr. 64: Der er bevilget tabt arbejdsfortjeneste til moderen. Barnet er sent udviklet, men der er ikke aktuelle oplysninger om barnets funktionsniveau.

Ankestyrelsen vurderer, at der mangler oplysninger om barnets funktionsniveau og om nødvendigheden af, at moderen henter datteren på SFO'en kl. 14. Barnet ville formentlig også kunne passes af andre efter skoletid.

Sag nr. 91: Der er bevilget tabt arbejdsfortjeneste til moderen i 7 timer ugentlig. Bedstemoderen passer barnet i 20 timer ugentligt. Barnet er født i 2006 og er ofte syg. Der er lægelige oplysninger om barnets forskellige sygdomme, men hvor ofte barnet er syg fremgår ikke.

Ankestyrelsen vurderer, at der mangler oplysninger om barnets sygdomshyppighed.

Eksempler på veloplyste sager om afgørelser om tabt arbejdsfortjeneste

Sag nr. 73 og 74: Sagen drejer sig om tabt arbejdsfortjeneste til forældre til en dreng født i 1993 med leukæmi. Der er bevilget tabt arbejdsfortjeneste til moderen på 32,5 timer ugentligt under indlæggelse på sygehus i Lund. De 32,5 timer svarer formentlig til moderens arbejdstid, men det fremgår ikke af sagen.

Vi vurderer, at sagen er veloplyst. Rigshospitalet ansøger for forældrene, og der er både hospitalsoplysninger og journaloplysninger.

Sag nr. 51: Sagen handler om tabt arbejdsfortjeneste til moderen til en dreng med epilepsi. Der er bevilget tabt arbejdsfortjeneste til undersøgelser, behandling og kontrol på hospitalet.

Ankestyrelsen vurderer, at sagen er veloplyst, da der både foreligger konkrete oplysninger fra hospitalet, og der har været hjemmebesøg.

Ankestyrelsen anbefaler, at der i forhold til afgørelser om tabt arbejdsfortjeneste skal være tilstrækkelig dokumentation i form af lægelige oplysninger, og det skal fremgå, hvorfor det bestemte antal timer er bevilget.

3.3 Personkreds og hensigtsmæssigheden af, at barnet passes af moderen eller faderen

I 97 pct. af sagerne om tabt arbejdsfortjeneste er barnet i høj grad eller i nogen grad omfattet af personkredsen. I 91 pct. af sagerne finder vi det dokumenteret, at det i høj grad/nogen grad er hensigtsmæssigt, at det er moderen eller faderen, der passer barnet, *jf. tabel 3.2*.

Tabel 3.2 Oplysninger om personkreds og hensigtsmæssigheden af, at barnet passes af moderen eller faderen

	Er barnet omfattet af personkredsen?		Er det mest hensigtsmæssigt, at barnet, som følge af den nedsatte funktionsevne, passes i hjemmet af moderen eller faderen?	
	Antal	Procent	Antal	Procent
I høj grad	69	87	51	65
I nogen grad	8	10	21	26
I ringe grad	2	3	1	1
Slet ikke	0	0	6	8
I alt	79	100	79	100

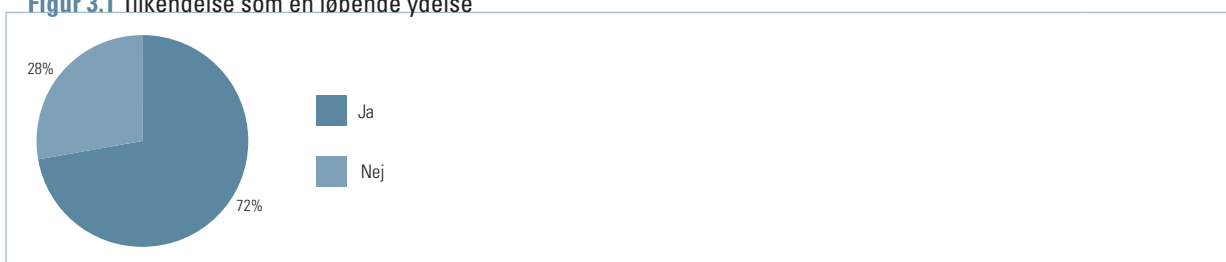
Eksempler på sager hvor det ikke var en nødvendig konsekvens af barnets nedsatte funktionsevne, at det er mest hensigtsmæssigt, at barnet blev passet af moderen eller faderen

Sag nr. 64: Der er bevilget tabt arbejdsfortjeneste til moderen til et sent udviklet barn. Der er ikke aktuelle oplysninger om barnets funktionsniveau, og barnet vil eventuelt kunne passes af andre efter kl. 14.

3.4 Løbende ydelser

Tabt arbejdsfortjeneste er i 72 pct. af sagerne bevilget som en løbende ydelse, *jf. figur 3.1*.

Figur 3.1 Tilkendelse som en løbende ydelse

I de sager, hvor ydelsen ikke er tilkendt som en løbende ydelse, fremgår det ikke, om der er truffet en egentlig aftale. Bevillingen drejer sig i flere tilfælde om enkeltstående dage, korte afgrænsede perioder eller bevillingen er gældende under barnets indlæggelse, hvorfor der burde foreligge en aftale herom. Dette fremgår dog ikke af sagerne.

Tabt arbejdsfortjeneste som en løbende ydelse

Når betingelserne for at modtage tabt arbejdsfortjeneste er bortfaldet, skal kommunen efter bekendtgørelse om tilskud til pasning af børn med handicap eller langvarig sygdom, udbetale dækning af tabt arbejdsfortjeneste i en afviklingsperiode på 3 måneder. Dette gælder dog ikke, hvis modtageren af hjælpen har truffet en aftale med kommunen om, at hjælpen ydes i en på forhånd fastlagt periode, eller hvis modtageren af hjælpen ønsker afviklingsperioden fastsat til en kortere periode. Hjælpen skal også ophøre, hvis modtageren i afviklingsperioden opnår en arbejdsindtægt, der modsvarer den ydede hjælp.

Ankestyrelsen har i Principafgørelse O-101-98¹ truffet afgørelse om, at en revision af ydelsen af administrative grunde vedrørende tabt arbejdsfortjeneste ikke faldt ind under undtagelsen om, at tilskuddet blev ydet i en på forhånd fastsat periode.

Undtagelsen måtte forudsætte, at man fra bevillingens start kunne se, hvornår bevillingen skulle ophøre. Endvidere skulle der efter bestemmelsens ordlyd foreligge en aftale.

¹ Principafgørelsen er afløst af Principafgørelse C-24-08

Kommunerne må således ikke meddele tidsbegrænsede bevillinger, med mindre der foreligger en aftale.

Eksempler på sager med udløbsdato på bevillingen af tabt arbejdsfortjeneste

Sag nr. 71: Sagen drejer sig om en pige med autisme. Der er bevilget tabt arbejdsfortjeneste til moderen i tre timer ugentligt, så moderen kan udføre nogle praktiske opgaver i hjemmet, før pigen kommer hjem. Der er fastsat en udløbsdato på bevillingen.

Ankestyrelsen vurderer, at bevillingen er løbende og ikke skal tidsbegrænses.

Sag nr. 84: Sagen handler om tabt arbejdsfortjeneste til en mor, således at hun har kortere arbejdstid. Bevillingen er gældende fra 25. oktober 2007 til 30. juni 2008. Kommunen har gjort opmærksom på, at der i god tid – ca. 1½ måned før bevillingen udløber – skal søges om forlængelse af bevillingen.

Ankestyrelsen vurderer, at bevillingen er løbende og ikke skal tidsbegrænses. Moderen skal ikke indsende fornyet ansøgning.

Sag nr. 101 og 102: Sagen drejer sig om tabt arbejdsfortjeneste til en mor 37 timer om ugen fra den 1. november 2007 til den 31. oktober 2008. Pigen er født i 2003 og har epilepsi og er ikke fri for anfald trods medicin. Herudover har pigen ingen lidelser.

Ankestyrelsen vurderer, at bevillingen er løbende og ikke skal tidsbegrænses.

Sag nr. 128 og 129: Sagen handler om et spædbarn med rygmarvsbrok, der passes hjemme. Der er bevilget tabt arbejdsfortjeneste i et år. Der ses i øvrigt ikke at være taget stilling til eventuelt sparede udgifter.

Ankestyrelsen vurderer, at der ikke bør være en udløbsdato, men alene en vurdering af bevillingen. Bevillingen udløber ikke, før betingelserne ikke længere er opfyldte. Herefter indtræder en afviklingsperiode på tre måneder.

Det ses at være et generelt problem i sagerne, at der er fastsat en udløbsdato eller en specifik bevillingsperiode, i stedet for en opfølgingsdato.

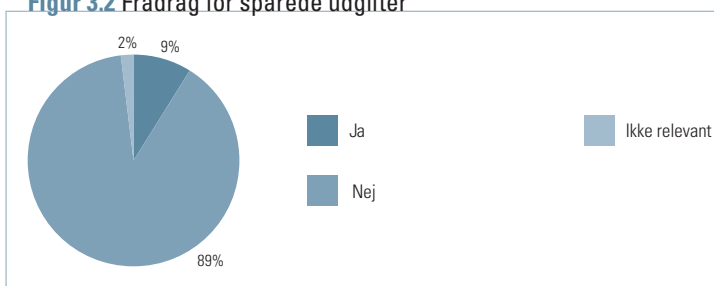
Ankestyrelsen anbefaler, at kommunerne er opmærksomme på reglerne om udbetaling af tabt arbejdsfortjeneste samt afviklingsperiode. Vi kan i forlængelse heraf henvise til den omtalte Principafgørelse 0-101-98², hvorefter en revision af ydelsen af administrative grunde ikke falder ind under undtagelsen om, at tilskuddet blev ydet i en på forhånd afgrænset periode.

Tabt arbejdsfortjeneste udbetales således som en løbende ydelse med en afviklingsperiode på tre måneder, for at familien kan indrette sig på en ny situation. Det anbefales, at kommunerne er opmærksomme på, at der ved udbetaling af ydelsen i en afgrænset periode skal foreligge en aftale med modtageren af ydelsen herom.

3.5 Fradrag for sparede udgifter

I hovedparten af sagerne om tabt arbejdsfortjeneste, svarende til 89 pct., er der ikke foretaget fradrag for de sparede udgifter – altså udgifter familien normalt ville have afholdt, *jf. figur 3.2*

Figur 3.2 Fradrag for sparede udgifter

Eksempler på sager, hvor der er foretaget fradrag for sparede udgifter

Sag nr. 7: Der er bevilget tabt arbejdsfortjeneste til faderen til en pige, født i 2005 med immundefekt. Tabt arbejdsfortjeneste løber til den planlagte børnehavestart. Der er fratrukket udgift til daginstitution.

² Principafgørelsen er afløst af Principafgørelse C-24-08

Sag nr. 57 og 58: Sagen drejer sig om merudgifter til faderen til transport til og fra hospital og ophold til moderen på patienthotel. Den 17-årige dreng er indlagt med svært kranietraume. Der er bevilget tabt arbejdsfortjeneste til moderen i 37 timer ugentligt, og der er fratrukket for transportudgifter.

Ankestyrelsen vurderer, at afgørelserne er i overensstemmelse med regler og praksis.

Fradrag for sparede udgifter

De fleste sager, hvor der er foretaget fradrag for sparede udgifter, drejer sig om sparede transportudgifter.

I de sager, hvor der er bevilget tabt arbejdsfortjeneste med et antal under 37 timer fremgår det ofte ikke, om der er tale om hel eller delvis tabt arbejdsfortjeneste. Er der tale om delvis tabt arbejdsfortjeneste, således at faderen eller moderen fortsætter med arbejde på deltid, er der formentlig hverken sparede transportudgifter eller sparede institutionsudgifter. Det ses dog kun i et fåtal af sagerne at være overvejet, om familien ved bevillingen af tabt arbejdsfortjeneste har sparet andre udgifter. Disse overvejelser burde fremgå af sagerne.

Ankestyrelsen anbefaler, at det overvejes om der ved bevillingen af tabt arbejdsfortjeneste skal foretages fradrag for sparede udgifter, samt at overvejelser herom fremgår af journalen.

4 Formel vurdering af sager om merudgifter og tabt arbejdsfortjeneste

Som led i vurderingen af kommunernes overholdelse af formelle sagsbehandlingsregler har Ankestyrelsen blandt andet vurderet, hvorvidt det af sagen klart fremgår, hvilken afgørelse kommunen har truffet og med hvilken hjemmel.

4.1 Generelle bemærkninger

Det er et krav i retssikkerhedsloven³, at Ankestyrelsens afgørelser skal være skriftlige. Der er ikke et tilsvarende skriftlighedskrav i loven for så vidt angår kommunale afgørelser.

Selvom det ikke er et udtrykkeligt krav, at en afgørelse til borgeren skal foreligge skriftligt, er det Ankestyrelsens opfattelse, at der under alle omstændigheder skal gøres et notat i sagen med oplysninger om, hvad der er truffet afgørelse om, en kort begrundelse og en henvisning til hjemmelsgrundlaget.

Det kan støttes på en almindelig ulovbestemt retsgrundsætning om, at alle væsentlige forhold og ekspeditioner i en sag skal fremgå af sagen og akterne. En afgørelse må anses at være en meget væsentlig ekspedition i sagen.

I tilfælde hvor afgørelsen går borgeren imod, skal borgeren have en skriftlig afgørelse med begrundelse og klagevejledning. Forvaltningen, herunder for eksempel en ny sagsbehandler ved sagsbehandlerskift, skal kunne få et overblik over sagen, og borgeren skal kunne få dokumenteret, at pågældende har fået en bevilling og det nærmere omfang af bevillingen.

Tilsvarende overvejelser gør sig gældende i relation til krav om, at det klart skal fremgå af sagen, hvilken hjemmel kommunen henviser til i forhold til den konkrete afgørelse.

Endelig følger pligten for kommunerne til at skrive et notat om en afgørelse, som er givet mundtligt, indirekte af retssikkerhedslovens § 76. Efter denne bestemmelse skal Ankestyrelsen

³ Lov om retssikkerhed og administration, jf. lovbekendtgørelse nr. 1047 af 27. august 2007.

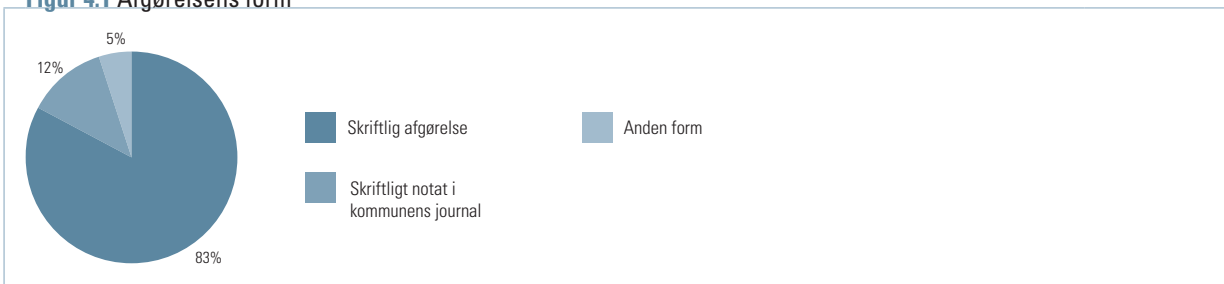
følge kommunernes praksis. En forudsætning for dette er, at kommunerne kan dokumentere, hvilken afgørelse der er truffet i sagen og med hvilken hjemmel.

4.2 Formelle vurdering af afgørelser om merudgifter og tabt arbejdsfortjeneste

4.2.1 Afgørelsernes form og formalitet

I 83 pct. af sagerne er afgørelsen om merudgifter og tabt arbejdsfortjeneste meddelt skriftligt. 12 pct. af afgørelserne fremgår alene af kommunens journal, og 5 pct. af afgørelserne har en anden form, hvilket vil sige en mundtlig afgørelse, eller at afgørelsen ikke kan ses ud fra de foreliggende akter. I en enkelt sag er afgørelsen meddelt som en medicinbevilling til apoteket, *jf. figur 4.1.*

Figur 4.1 Afgørelsens form

4.2.2 Inddragelse af borgeren og hjemmel for afgørelsen

I 98 pct. har borgeren i høj grad/noget grad været inddraget i sagerne, *jf. tabel 4.1*

I de få sager, hvor borgeren ikke ses at være inddraget, har Ankestyrelsen ikke haft mulighed for at undersøge hvorfor. Det kan skyldes, at ansøgningen om hjælpen i flere tilfælde er kommet direkte fra hospitalet.

Hvilken afgørelse, der er truffet samt lovhjemlen fremgår af næsten alle sagerne, *jf. tabel 4.1*. Der er i alle sager henvist til de relevante paragraffer.

Tabel 4.1 Inddragelse af borgeren, afgørelsens klarhed og hjemmel

	Har borgeren været inddraget efter de regler, der gælder på området?		Fremgår det, hvilken afgørelse, der er truffet?		Fremgår det, med hvilken hjemmel afgørelsen er truffet?	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
I høj grad	106	66	137	85	111	69
I nogen grad	51	32	22	14	42	26
I ringe grad	4	2	2	1	3	2
Slet ikke	0	0	0	0	5	3
I alt	161	100	161	100	161	100

Bilag 1 Baggrund og metode

Ankestyrelsen og de sociale nævn har en forpligtelse til at koordinere, at afgørelser, der kan indbringes for Ankestyrelsen, beskæftigelsesankenævnene og de sociale nævn, træffes i overensstemmelse med lovgivningen og praksis. Om lovgrundlaget henvises til §§ 76 – 79 a i lovbekendtgørelse nr. 877 af 3. september 2008 om retssikkerhed og administration på det sociale område og §§ 39 – 45 i Velfærdsministeriets bekendtgørelse nr. 768 af 27. juni 2007 om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Ankestyrelsen har ansvaret for praksiskoordineringen på landsplan, mens nævnene har ansvaret på regionalt plan. Praksisundersøgelser er et redskab, som benyttes med henblik på at få klarhed over, om myndighedernes afgørelser er i overensstemmelse med lovgivningen. Hvis undersøgelserne afdækker fejl og mangler i sagsbehandlingen, giver praksisundersøgelserne et grundlag for at målrette den fremadrettede vejlednings- og undervisningsindsats.

Praksisundersøgelsen skal i henhold til retssikkerhedslovens § 79 a behandles på et kommunalbestyrelsesmøde i de deltagende kommuner. Bestemmelsen præciserer det kommunalpolitiske ansvar for at følge op på klageinstansernes praksisundersøgelser og understreger kommunalbestyrelsernes ansvar for at implementere retssikkerhed i kommunerne på det sociale og beskæftigelsesmæssige område.

Ved en praksisundersøgelse indkalder Ankestyrelsen et antal sager fra underinstanserne og foretager en gennemgang af disse med henblik på en legalitetsvurdering. Legalitetsvurderingen indebærer dels en materiel vurdering af afgørelsernes rigtighed i forhold til lovgivning og Ankestyrelsens praksis, dels en formel vurdering af sagerne i forhold til de forvaltningsretlige regler.

Fokus i denne undersøgelse er at afdække kommunernes praksis i sager om bevilling af hjælp i henhold til reglerne for merudgiftsydelse og tabt arbejdsfortjeneste i henhold til servicelovens §§ 41 og 42 til børn og unge.

Der er tale om en stikprøve, som kun omfatter et mindre antal sager fra hver af de deltagende kommuner. Undersøgelsen tager dermed ikke sigte på at vurdere praksis i den enkelte kommune. Fra 2007 kommer alle praksisundersøgelser til at danne grundlag for en bench-

markering af den kommunale sagsbehandling⁴. Ankestyrelsen giver en konkret tilbagemelding på de enkelte sager i forbindelse med afrapporteringen af den enkelte undersøgelse.

De deltagende kommuner

17 kommuner er bedt om at indsende 5 sager vedrørende bevilling af merudgiftsydelse efter servicelovens § 41 og 5 sager vedrørende bevilling af tabt arbejdsfortjeneste efter servicelovens § 42. Der blev taget højde for, at enkelte af sagerne omhandlede borgere, der både havde fået bevilget merudgiftsydelse og tabt arbejdsfortjeneste. Disse sager indgik i de 10 sager, som kommunen alt i alt skulle indsende.

Sagerne måtte ikke være anket og videresendt til nævnet med henblik på behandling eller indgå i tidligere praksisundersøgelser.

Undersøgelsen blev gennemført i følgende 17 udvalgte kommuner: Stevns, Næstved, Holbæk, Randers, Skive, Lemvig, Varde, Tønder, Fredericia, Jammerbugt, Frederiksberg, Bornholm, Vallensbæk, Ballerup, Hillerød, Gribskov og Gladsaxe.

9 sager blev sorteret fra, da de ikke opfyldte kriterierne for at indgå. Der indgår således 161 afgørelser i undersøgelsen.

For at sikre en tilfældig udvælgelse af sagerne, skulle kommunen udvælge sagerne således, at første sag vedrørte den nyeste afgørelse om tilkendelse af merudgiftsydelse henholdsvis tabt arbejdsfortjeneste truffet før den 1. december 2007, den anden sag skulle vedrøre den næstnyeste afgørelse før den 1. december 2007 og så fremdeles, indtil det relevante antal sager blev fundet. I 7 sager er afgørelsen truffet i løbet af december 2007. Disse sager har Ankestyrelsen alligevel valgt at tage med i undersøgelsen.

Der kunne være tale om afgørelser truffet i forbindelse med den løbende opfølgning i sagen. I disse sager skulle kommunen være opmærksom på at indsende samtlige relevante akter i sagen, som gik helt tilbage til den oprindelige bevilling.

I tilfælde af sager, der omhandler flere børn i samme familie, blev kommunen bedt om at indsende den sag, der vedrørte det ældste barn.

⁴ Der kan læses om benchmarking projektet i Ankestyrelsens rapport "Benchmarking af kommunernes sagsbehandling", Ankestyrelsen, 2006 på www.ast.dk

Måleskema

I forbindelse med Ankestyrelsens vurdering af de indsendte afgørelser anvendes et måleskema, hvor der indgår de målelementer, som er relevante for den konkrete praksisundersøgelse. Der anvendes så vidt muligt graduerede svarmuligheder i vurderingerne. Det giver mulighed for et mere nuanceret billede af sagsbehandlingen og mulighed for bedre tilbagemelding til kommunerne.

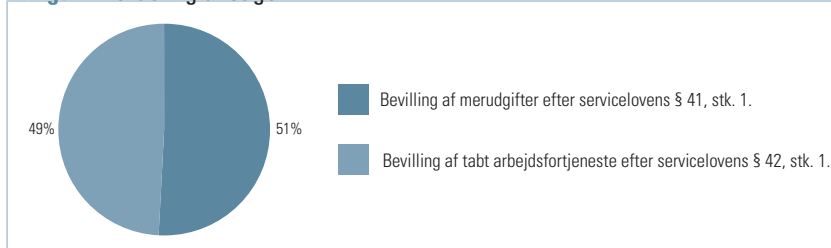
For at styrke grundlaget for dialogen og samarbejdet med kommunerne har Ankestyrelsen bedt kommunerne i et mindre antal sager om ligeledes at udfylde det måleskema, som Ankestyrelsen anvender ved vurdering af sagerne. Kommunernes vurdering erstatter ikke Ankestyrelsens vurdering af sagerne, men anvendes til at målrette Ankestyrelsens tilbagemelding i den enkelte sag.

Ankestyrelsen fremsender de af Ankestyrelsen udfyldte måleskemaer til den enkelte kommune i forbindelse med afrapportering af praksisundersøgelsen.

Fordeling af sager om merudgifter og tabt arbejdsfortjeneste

I undersøgelsen indgår i alt 161 afgørelser, hvoraf 49 pct. handler om bevilling af merudgifter og 51 pct. handler om bevilling af tabt arbejdsfortjeneste, *jf. figur 1*.

Figur 1 Fordeling af sager

Køn og alder

I undersøgelsen er kønsfordelingen næsten lige. Der indgår 68 drenge og 60 piger, svarende til en procentvis fordeling på henholdsvis 53 pct. og 47 pct. De 128 sager vedrører især børn og unge på 13 – 15 år, hvilket svarer til 18 pct., mens børn og unge i aldersgruppen 16 – 17 år udgør 8 pct. Ellers er der en næsten jævn fordeling på aldersgrupperne i undersøgelsen, *jf. tabel 1.*

Tabel 1 Fordeling på alder

	Dreng		Pige		I alt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
<1 år	11	16	9	15	20	16
1-3 år	10	15	8	13	18	14
4-6 år	8	12	12	20	20	16
7-9 år	12	18	6	10	18	14
10-12 år	10	15	9	15	19	15
13-15 år	12	18	11	18	23	18
16-17 år	5	7	5	8	10	8
I alt	68	100	60	100	128	100

Note: Tabellen summer ikke til 100 pct. på grund af afrunding.

Bilag 2 Samlede resultater

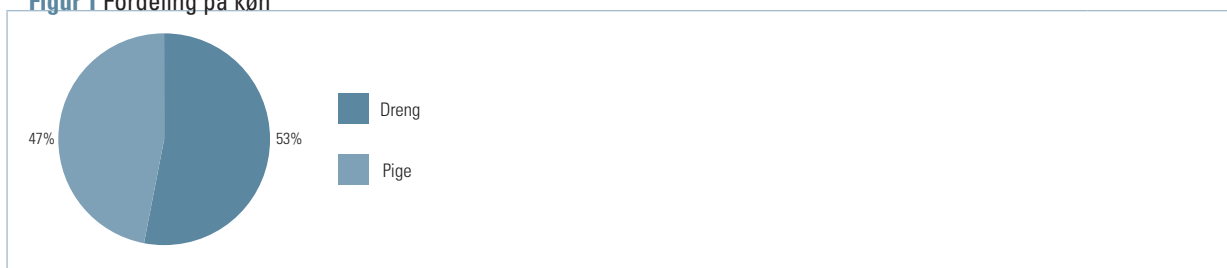
Køn, alder og fordeling af sager om merudgifter og tabt arbejdsfortjeneste

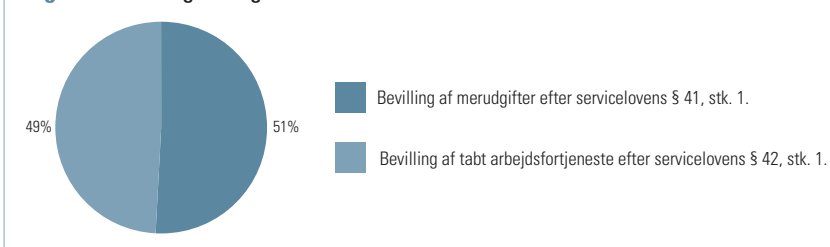
Tabel 1 Fordeling på alder

	Dreng		Pige		I alt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
<1 år	11	16	9	15	20	16
1-3 år	10	15	8	13	18	14
4-6 år	8	12	12	20	20	16
7-9 år	12	18	6	10	18	14
10-12 år	10	15	9	15	19	15
13-15 år	12	18	11	18	23	18
16-17 år	5	7	5	8	10	8
I alt	68	100	60	100	128	100

Note: Tabellen summer ikke til 100 pct. på grund af afrunding.

Figur 1 Fordeling på køn

Figur 2 Fordeling af sager

Den materielle vurdering af kommunens afgørelse

Merudgifter efter servicelovens § 41

Tabel 2 Oplysningsgrundlag i sagerne sammenholdt med afgørelsens korrekthed

	Ja, afgørelsen er i overensstemmelse med regler og praksis		Nej, afgørelsen ville blive ændret eller hjemvist, hvis det havde været en klagesag		I alt	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.
Ingen oplysninger mangler	47	57	2	2	49	60
Enkelte mindre væsentlige oplysninger mangler	11	13	1	1	12	14
Væsentlige oplysninger mangler	0	0	14	17	14	17
Afgørende oplysninger mangler	0	0	7	9	7	9
I alt	58	70	24	29	82	100

Note: Tabellen summer ikke til 100 pct. på grund af afrunding.

Tabel 3 Afgørelsens korrekthed fordelt på kommuner og antal sager

Bevilling af merudgifter efter servicelovens § 41, stk. 1.

	Ja, afgørelsen er i overensstemmelse med regler og praksis	Nej, afgørelsen ville blive ændret eller sagen hjemvist, hvis det havde været en klagesag	I alt
Ballerup	4	1	5
Bornholm	3	1	4
Fredericia	3	2	5
Frederiksberg	5	1	6
Gladsaxe	2	1	3
Gribskov	4	1	5
Hillerød	4	1	5
Holbæk	3	2	5
Jammerbugt	5	0	5
Lemvig	5	1	6
Næstved	2	1	3
Randers	0	6	6
Skive	5	1	6
Stevns	4	1	5
Tønder	4	1	5
Vallensbæk	2	2	4
Varde	3	1	4
I alt	58	24	82

Tabel 4 Oplysningsgrund i sagerne fordelt på kommuner og antal sager

Bevilling af merudgifter efter servicelovens § 41, stk. 1

	Ingen oplysninger mangler	Enkelte mindre væsentlige oplysninger mangler	Flere og/eller væsentlige oplysninger mangler	Afgørende oplysninger mangler	I alt
Ballerup	3	1	1	0	5
Bornholm	2	1	1	0	4
Fredericia	4	0	1	0	5
Frederiksberg	5	0	1	0	6
Gladsaxe	1	1	0	1	3
Gribskov	3	1	1	0	5
Hillerød	2	2	1	0	5
Holbæk	3	0	1	1	5
Jammerbugt	4	1	0	0	5
Lemvig	5	0	1	0	6
Næstved	3	0	0	0	3
Randers	0	0	2	4	6
Skive	4	1	1	0	6
Stevns	2	2	1	0	5
Tønder	4	0	1	0	5
Vallensbæk	1	2	0	1	4
Varde	3	0	1	0	4
I alt	49	12	14	7	82

Tabel 5 Oplysninger om personkreds, nødvendige og sandsynliggjorte merudgifter

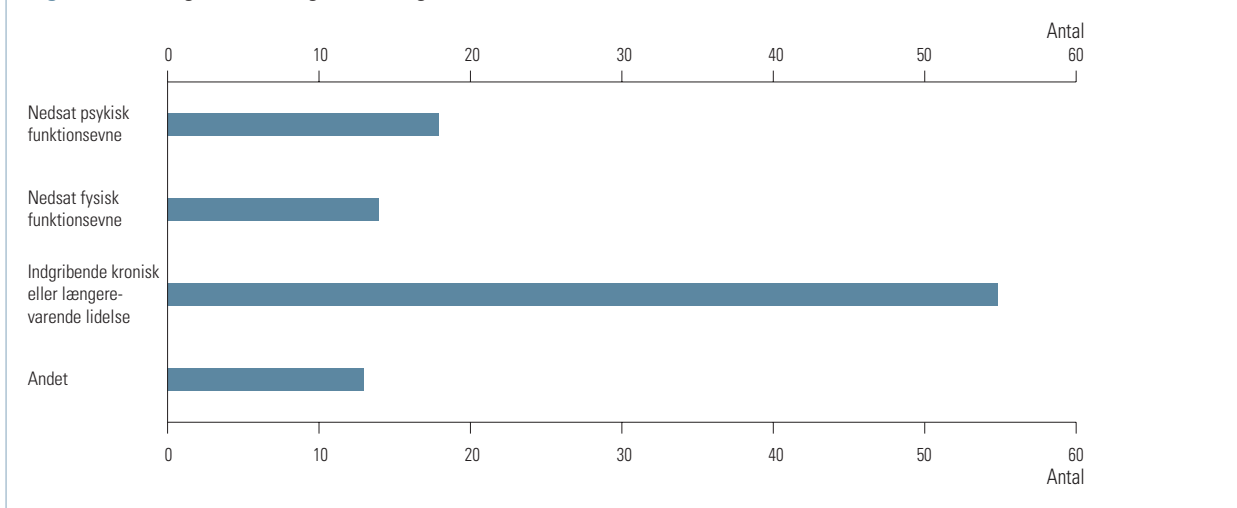
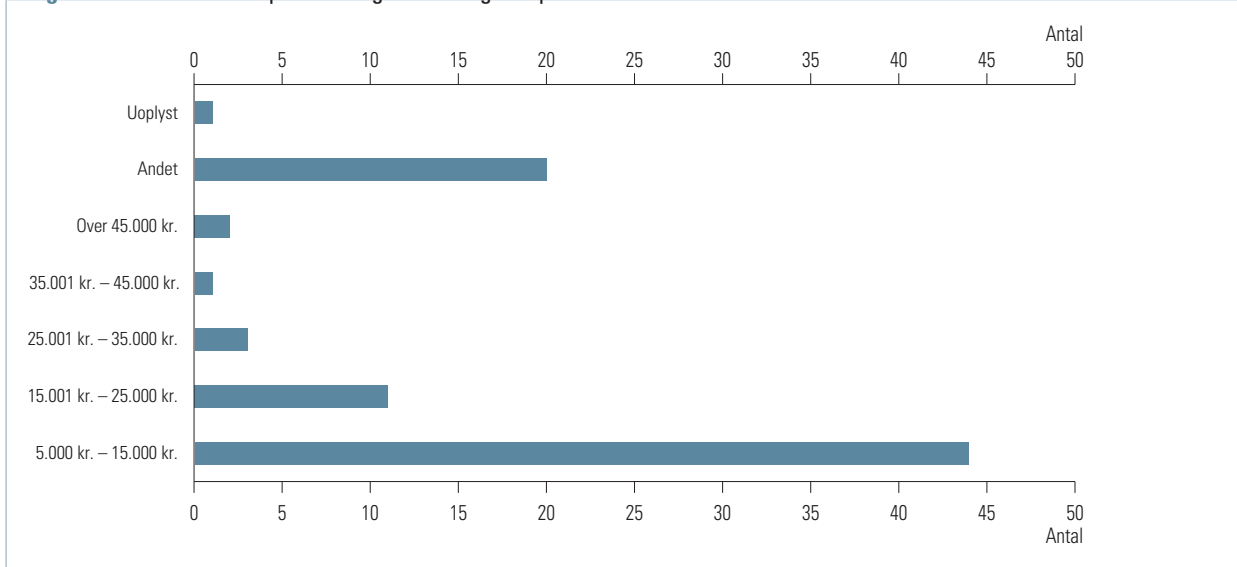
	Er barnet omfattet af personkredsen?		Er merudgifterne nødvendige som konsekvens af barnets nedsatte funktionsevne?		Er udgifterne sandsynliggjorte?	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
I høj grad	62	75	54	66	42	51
I nogen grad	12	16	17	21	27	33
I ringe grad	3	4	7	8	5	6
Slet ikke	5	6	4	5	8	10
I alt	82	100	82	100	82	100

Note: Tabellen summer ikke til 100 pct. på grund af afrunding.

Tabel 6 Hvilke merudgifter er bevilget?

	Antal	Procent
Aflastning	7	8
Andet	39	48
Anskaffelser til hjemmet	8	10
Beklædning	4	5
Ekstra vask/rengøring	12	14
Institutionsudgifter, der ikke er dækket efter andre lovbestemmelser	0	0
Kost	29	35
Kurser	6	7
Medicin	28	34
Transport	28	34

Note: Tabellen summer ikke til 100 pct., da der var mulighed for afkrydsning i flere felter.

Figur 3 Grundlag for bevilling af merudgifter**Figur 4** Beløbsstørrelse på bevilling af merudgifter på årsbasis

Tabel 7 Tilkendelse af løbende ydelser

	Antal	Procent
Ja	62	76
Nej	18	22
Uoplyst	2	2
I alt	82	100

Bevilling af tabt arbejdsfortjeneste efter servicelovens § 42

Tabel 8 Oplysningsgrundlag i sagerne sammenholdt med afgørelsens korrekthed

	Ja, afgørelsen er i overensstemmelse med hjemvist regler og praksis		Nej, afgørelsen ville blive ændret eller været en klagesag		I alt	
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.
Ingen oplysninger mangler	58	74	0	0	58	74
Enkelte mindre væsentlige oplysninger mangler	15	19	0	0	15	19
Væsentlige oplysninger mangler	0	0	5	6	5	6
Afgørende oplysninger mangler	0	0	1	1	1	1
I alt	73	93	6	7	79	100

Tabel 9 Afgørelsens korrekthed fordelt på kommuner og antal sager

Bevilling af tabt arbejdsfortjeneste efter servicelovens § 42, stk. 1.

	Ja, afgørelsen er i overensstemmelse med regler og praksis	Nej, afgørelsen ville blive ændret eller sagen hjemvist, hvis det havde været en klagesag	I alt
Ballerup	4	1	5
Bornholm	5	0	5
Fredericia	4	1	5
Frederiksberg	4	0	4
Gladsaxe	4	0	4
Gribskov	5	0	5
Hillerød	5	0	5
Holbæk	4	0	4
Jammerbugt	5	0	5
Lemvig	5	0	5
Næstved	2	1	3
Randers	4	1	5
Skive	4	0	4
Stevns	5	0	5
Tønder	3	2	5
Vallensbæk	5	0	5
Varde	5	0	5
I alt	73	6	79

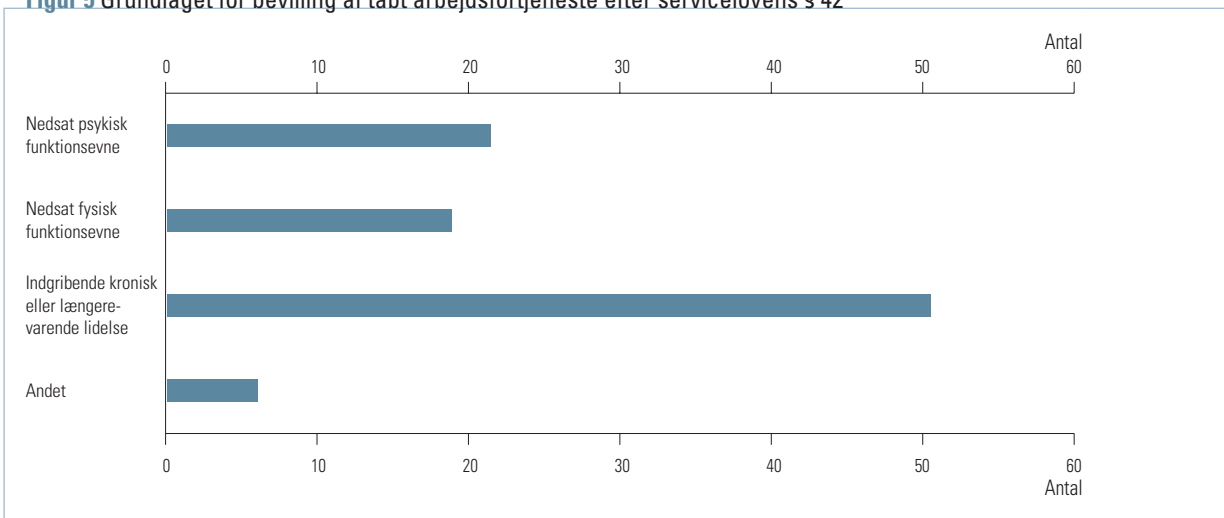
Tabel 10 Oplysningsgrundlag i sagerne fordelt på kommuner og antal sager

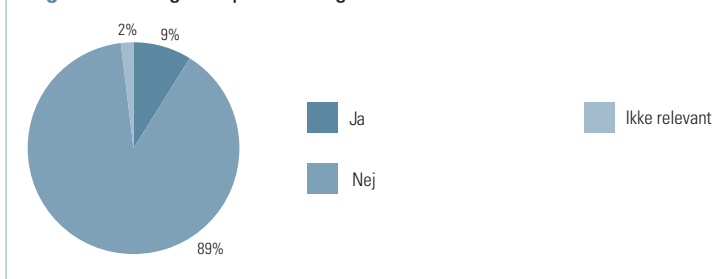
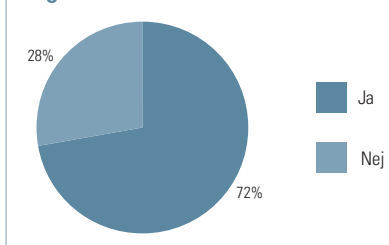
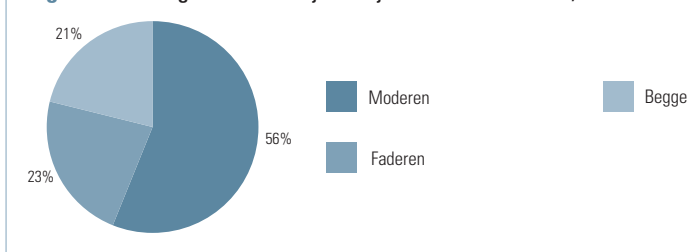
Bevilling af tabt arbejdsfortjeneste efter servicelovens § 42, stk. 1.

	Ingen oplysninger mangler	Enkelte mindre væsentlige oplysninger mangler	Flere og/eller væsentlige oplysninger mangler	Afgørende oplysninger mangler	I alt
Ballerup	2	2	1	0	5
Bornholm	5	0	0	0	5
Fredericia	2	2	1	0	5
Frederiksberg	2	2	0	0	4
Gladsaxe	3	1	0	0	4
Gribskov	4	1	0	0	5
Hillerød	5	0	0	0	5
Holbæk	3	1	0	0	4
Jammerbugt	5	0	0	0	5
Lemvig	4	1	0	0	5
Næstved	2	0	1	0	3
Randers	2	2	1	0	5
Skive	3	1	0	0	4
Stevns	5	0	0	0	5
Tønder	2	1	1	1	5
Vallensbæk	4	1	0	0	5
Varde	5	0	0	0	5
I alt	58	15	5	1	79

Tabel 11 Oplysninger om personkreds og hensigtsmæssigheden af, at barnet passes af moderen eller faderen

	Er barnet omfattet af personkredsen?		Er det en nødvendig konsekvens af barnets/den unges nedsatte funktionsevne, at barnet passes af moderen eller faderen?	
	Antal	Procent	Antal	Procent
I høj grad	69	87	51	65
I nogen grad	8	10	21	26
I ringe grad	2	3	1	1
Slet ikke	0	0	6	8
I alt	79	100	79	100

Figur 5 Grundlaget for bevilling af tabt arbejdsfortjeneste efter servicelovens § 42

Figur 6 Fradrag for sparede udgifter**Figur 7** Tilkendelse som en løbende ydelse**Figur 8** Bevilling af tabt arbejdsfortjeneste til moderen, faderen eller begge forældre

Fordeling af timer og måneder i sager, hvor enten moderen eller faderen er tilkendt tabt arbejdsfortjeneste

Tabel 12 Tabt arbejdsfortjeneste til moderen eller faderen fordelt på måneder

	Moderen		Faderen	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Under 3 måneder	8	18	9	50
3-6 måneder	12	27	1	6
Mere end 6 måneder	22	50	6	33
Ikke relevant	2	5	2	11
I alt	44	100	18	100

Tabel 13 Tabt arbejdsfortjeneste til moderen eller faderen fordelt på antal timer

	Moderen		Faderen	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Mindre end 37 timer om ugen	28	64	7	39
37 timer om ugen	12	27	6	33
Andet	4	9	5	28
I alt	44	100	18	100

Fordeling af timer og måneder i sager, hvor begge forældre er tilkendt tabt arbejdsfortjeneste

Tabel 14 Tabt arbejdsfortjeneste til moderen og faderen fordelt på måneder

	Moderen		Faderen	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Under 3 måneder	5	29	10	59
3-6 måneder	4	24	2	12
Mere end 6 måneder	7	41	4	24
Ikke relevant	1	6	1	5
I alt	17	100	17	100

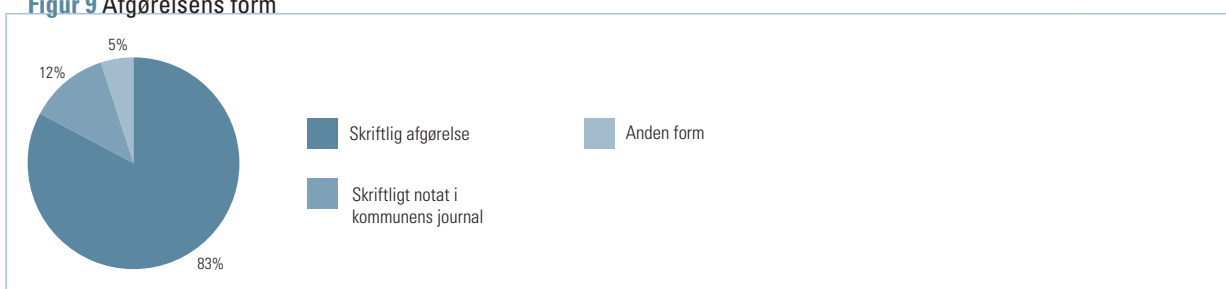
Tabel 15 Tabt arbejdsfortjeneste til moderen og faderen fordelt på antal timer

	Moderen		Faderen	
	Antal	Procent	Antal	Procent
Mindre end 37 timer om ugen	5	29	5	29
37 timer om ugen	5	29	1	6
Andet	7	42	11	65
I alt	17	100	17	100

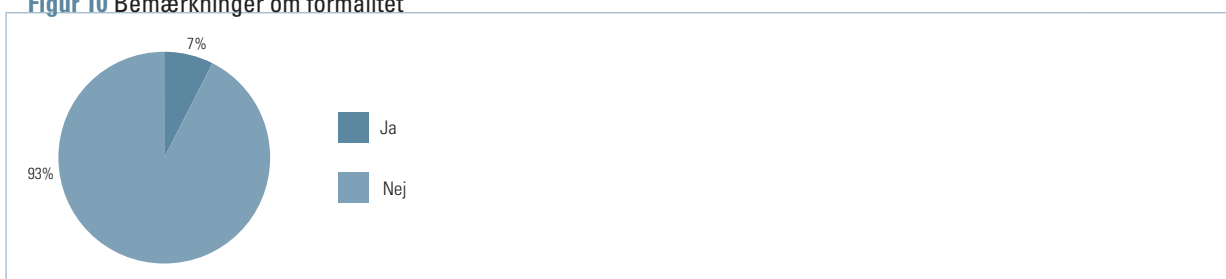
Resultater af den formelle vurdering af afgørelser om merudgifter og tabt arbejdsfortjeneste

Afgørelsernes form og formål

Figur 9 Afgørelsens form

Figur 10 Bemærkninger om formalitet

Inddragelse af borgeren og hjemmel for afgørelsen

Tabel 16 Inddragelse af borgeren, afgørelsens klarhed og hjemmel

	Har borgeren været inddraget efter de regler, der gælder på området?		Fremgår det, hvilken afgørelse, der er truffet?		Fremgår det, med hvilken hjemmel afgørelsen er truffet?	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
I høj grad	106	66	137	85	111	69
I nogen grad	51	32	22	14	42	26
I ringe grad	4	2	2	1	3	2
Slet ikke	0	0	0	0	5	3
I alt	161	100	161	100	161	100

Bilag 3 Regelgrundlag

Uddrag af lov om social service, jf. lovbekendtgørelse nr. 1117 af 26. september 2007

Merudgiftsydelse

§ 41. Kommunalbestyrelsen skal yde dækning af nødvendige merudgifter ved forsørgelse i hjemmet af et barn under 18 år med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse. Det er en forudsætning, at merudgifterne er en konsekvens af den nedsatte funktionsevne.

Stk. 2. Til dækning af merudgifter beregnes en merudgiftsydelse, der fastsættes med udgangspunkt i et månedligt standardbeløb på 2.424 kr. Ydelsen beregnes på grundlag af det konkrete behov og udbetales med en eller flere ottendedele af standardbeløbet. Merudgiftsydelsen kan tildeles med mere end ét standardbeløb.

Stk. 3. Merudgiftsydelsen udgør mindst 1/8 af standardbeløbet nævnt i stk. 2. Der skal sandsynliggøres merudgifter svarende til 12 gange 1/8 af standardbeløbet inden for et år, før merudgiftsydelsen kan komme til udbetaling.

Stk. 4. Hjælpen efter stk. 1 er betinget af, at kommunalbestyrelsens anvisninger med hensyn til pasning m.v. følges.

Stk. 5. Socialministeren kan i en bekendtgørelse fastsætte nærmere regler om, hvilke udgifter der kan ydes hjælp til, og betingelserne herfor.

Tabt arbejdsfortjeneste

§ 42. Kommunalbestyrelsen skal yde hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste til personer, der i hjemmet forsørger et barn under 18 år med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse.

Ydelsen er betinget af, at det er en nødvendig konsekvens af den nedsatte funktionsevne, at barnet passes i hjemmet, og at det er mest hensigtsmæssigt, at det er moderen eller faderen, der passer det. Ydelsen fastsættes på baggrund af den tidligere bruttoindtægt.

Der indregnes bidrag til pensionsordning, der udgør 6 pct. af bruttoydelsen pr. 1. januar 2003 og 10 pct. af bruttoydelsen pr. 1. januar 2004. Bidraget kan dog højst udgøre et beløb svarende til det hidtidige arbejdsgiverbidrag. Kommunen indbetaler efter reglerne i lov om Arbejdsmarkedets Tillægspension ATP-bidrag af hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste. Ydelsesmodtageren skal betale 1/3 af ATP-bidraget, og kommunen skal betale 2/3 af bidraget.

Stk. 2. Socialministeren fastsætter regler om beregning og regulering af tabt arbejdsfortjeneste efter stk. 1, herunder om indregning og indbetaling af bidrag til pensionsordning, og efter indstilling fra Arbejdsmarkedets Tillægspension regler om betaling af udgifter til ATP-bidrag.

Ændret 1/1 2007 ved 2006-05-01-ÆL.369 (LF 122 05-06)

Uddrag af bekendtgørelse nr. 1198 af 15. oktober 2007 om tilskud til pasning af børn med handicap eller langvarig sygdom

Merudgiftsydelse

§ 1. Kommunalbestyrelsen skal yde dækning af de nødvendige merudgifter til forsørgelse i hjemmet af børn og unge under 18 år med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kroniske eller langvarige lidelser.

Stk. 2. Med indgribende lidelse forstås, at lidelsen skal være af en sådan karakter, at den har alvorlige følger i den daglige tilværelse.

Stk. 3. Med kronisk lidelse forstås sygdomstilfælde o.l., som fra det tidspunkt, hvor de opstår, normalt vil vare i flere år.

Stk. 4. Med langvarig lidelse forstås, at lidelsen normalt skønnes at vare et år eller mere.

Tabt arbejdsfortjeneste

§ 6. Kommunalbestyrelsen skal yde hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste til personer, der i hjemmet forsørger et barn under 18 år med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse. Hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste er en bruttoydelse, hvoraf der betales A-skat, arbejdsmarkedsbidrag, den særlige pensionsopsparing (SP-bidrag) og ATP-bidrag.

Afviklingsperiode

§ 14. Kommunen skal udbetale hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste i 3 måneder efter udgangen af den måned, hvor betingelserne for at modtage hjælpen er bortfaldet.

Stk. 2. Reglen i stk. 1 gælder ikke, når modtageren har truffet aftale med kommunen om, at hjælpen ydes i en på forhånd fastsat periode, eller når afviklingsperioden efter modtagerens ønske fastsættes til en kortere periode.

Stk. 3. Opnår modtageren i afviklingsperioden en arbejdsindtægt, ophører udbetalingen af hjælp i det omfang, indtægten modsvarer den ydede hjælp.

Formelle regler

Uddrag af forvaltningsloven, jf. Lov nr. 571 af 19. december 1985

Kapitel 6: Begrundelse m.v.

§ 24. En begrundelse for en afgørelse skal indeholde en henvisning til de retsregler, i henhold til hvilke afgørelsen er truffet. I det omfang, afgørelsen efter disse regler beror på et administrativt skøn, skal begrundelsen tillige angive de hovedhensyn, der har været bestemmende for skønsudøvelsen.

Stk. 2. Begrundelsen skal endvidere om fornødent indeholde en kort redegørelse for de oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, som er tillagt væsentlig betydning for afgørelsen.

Stk. 3. Begrundelsens indhold kan begrænses, i det omfang partens interesse i at kunne benytte kendskab til denne til varetagelse af sit tarv findes at burde vige for afgørende hensyn til den pågældende selv eller til andre private eller offentlige interesser, jf. § 15.

Uddrag af lov nr.453 af 10. juni 1997 om retssikkerhed og administration på det sociale område, jf. socialministeriets lovbekendtgørelse nr. 1047 af 27. august 2007.

§ 10. Myndigheden har ansvaret for, at sager, der behandles efter denne lov, er oplyst i tilstrækkeligt omfang til, at myndigheden kan træffe afgørelser.

Bilag 4 Principafgørelser

De nævnte principafgørelser kan læses i sin helhed på www.ast.dk. Oplysninger om hvilke sager Ankestyrelsen har antaget til principiel eller generel behandling findes også på www.ast.dk.

Merudgiftsydelse

Principafgørelse 0-71-87

Begge forældre til en 4-årig pige med medfødt spasticitet var udearbejdende. Moderen havde arbejde samtidig med at hun studerede. Ved vurderingen af hjælp efter § 48 tiltrådte Ankestyrelsen, at der var behov for praktisk bistand i hjemmet til rengøring som følge af barnets motoriske problemer og særlige behov for omsorg og støtte.

Principafgørelse 0-92-88

Der var ikke hjemmel til at begrænse omfanget af hjælp til medicin til egenbetalingen af tilskudsberettiget medicin. Således kunne nødvendige udgifter til lægeordnede, men ikke tilskudsberettigede præparater afholdes i henhold til § 48.

Det var dog en forudsætning, at der havde været indgivet ansøgning til Sundhedsstyrelsen om tilskud i henhold til den dagældende sygesikringslovs § 7.

Principafgørelse 0-6-89

Der kunne ydes hjælp til dækning af merudgifter til vask m.v. til et barn, der var vådligger (enuresis) Ankestyrelsen lagde vægt på barnets alder, lidelsens varighed og de talrige resultatløse behandlingsforsøg og fandt barnets lidelse kronisk.

Principafgørelse 0-19-91

Medlemmer af en storfamilie ud over forældrene til et handicappet barn kunne ikke anses for at have en sådan forpligtelse over for barnets forsørgelse, at der kunne ydes hjælp efter bistandslovens § 48 til deltagelse i et tegnsprogskursus.

Principafgørelse 0-4-91

Egenbetaling til en friskole var ikke en nødvendig merudgift ved forsørgelsen, jf. bistandslovens § 48, stk. 1.

Ankestyrelsen henviste til, at folkeskoleloven i § 19, stk. 2, indeholder regler, der skal sikre, at der til børn, der kræver særlig vidtgående hensyntagen eller støtte, gives specialundervisning ved amtskommunens foranstaltning.

Principafgørelse 0-111-93

Et ophold i en særlig sommerlejr for handicappede børn kunne ikke anses for aflastning, men måtte anses for et ferieophold.

Udgifter, der lå udover det beløb som forældre med raske børn sædvanligvis betalte for deres børns ophold i en sommerlejr eller lignende, som det offentlige ikke ydede tilskud til, måtte anses for merudgifter ved forsørgelsen, hvortil der kunne ydes hjælp efter bistandslovens § 48.

Principafgørelse 0-74-93

Det var ikke påvist, at der ikke var merudgifter ved kosten til sukkersyge børn. Der kunne derfor som hidtil ydes tilskud til merudgifter til kost til sukkersyge.

Principafgørelse 0-98-94

Ankestyrelsen fandt ikke grundlag for at anse primær, funktionel enuresis hos et barn som en kronisk lidelse i relation til bistandslovens § 48, alene ud fra en aldersbetragtning.

På baggrund af oplysning om, at barnets symptomer på ufrivillig vandladning ophørte ca. 2 uger efter iværksættelse af behandling med ringeapparat, fandt Ankestyrelsen ikke, at der i den konkrete sag var tale om en kronisk lidelse. Der var derfor ikke grundlag for at yde hjælp til dækning af merudgifter til tøjvask m.v.

Principafgørelse 0-113-96

En kommune fandtes ikke at have været berettiget til, efter opgørelse af merudgifter ved forsørgelsen af et handicappet barn, at reducere ydelsen med tilskud fra Sygeforsikringen Danmark.

Ankestyrelsen henviste til, at betaling af merudgifter som følge af et barns handicap er ydelser, som det offentlige har påtaget sig at betale. Støtten er ikke trangsbestemt, hvorfor tilskud fra en privat sygeforsikring ikke skal modregnes i ydelsen.

Ankestyrelsen henviste endvidere til, at der i Sygeforsikringen Danmarks vedtægter er en bestemmelse, som sikrer, at Danmark ikke yder dækning for medicinudgiften, når der ydes tilskud fra anden side.

Principafgørelse 0-87-96

Der kunne ydes dækning af fulde befordringsudgifter ved besøg på et fjernere liggende sygehus hos et indlagt barn. Overflytningen til andet sygehus havde været begrundet, hvorfor der var tale om en nødvendig merudgift ved forsørgelsen.

Reglerne om frit sygehusvalg begrænser ikke i sig selv mulighederne for befordringsgodtgørelse efter bistandslovens § 48. Afgørelsen må bero på en konkret vurdering.

Principafgørelse 0-40-96

Merudgiften ved handicapridning i forhold til almindelig ridning kunne anses som en nødvendig merudgift ved forsørgelsen af en handicappet pige på 5 år.

Der blev lagt vægt på, at ridningen i overvejende grad måtte anses for at være en fritidsaktivitet for pigen, der var stærkt begrænset i valget af fritidsaktiviteter i forhold til normalt fungerende børn.

Ved udmålingen af hjælpen til dækning af merudgifter ved handicapridning skulle fratrækkes et beløb svarende til, hvad det ville have kostet, hvis pigen gik til almindelig ridning på en lokal rideskole.

Principafgørelse 0-76-96

Udgifter til kondicykel og motionsribbe kunne ikke anses for nødvendige merudgifter ved forsørgelsen af en dreng, der led af en knoglesygdom, og som på grund af manglende aktivitet var tiltagende overvægtig.

Der blev lagt vægt på, at udgifterne ikke oversteg hvad forældre med raske børn har af udgifter i forbindelse med børnenes aktiviteter, herunder aktiviteter, der giver motion.

Principafgørelse O-152-97

Der kunne ydes hjælp til leje af brystpumpe, køb af 2 lammeskind og kørsel svarende til i alt 1.887 kr. til en moder med for tidligt fødte børn, idet børnene efter en konkret vurdering måtte anses for omfattet af persongruppen børn med vidtgående handicap.

Principafgørelse O-4-97

Der kunne efter en konkret vurdering ydes støtte til en handicaptandem som en merudgift ved forsørgelsen af et handicappet barn.

Barnet havde en hjerneskade og var som følge heraf rum og retningsforstyrret, det vil sige, at han var uden sikker sans for omgivelserne. Barnet kunne ikke efter en lægelig vurdering færdes på almindelig cykel eller uden ledsager, hverken i trafikken eller på ukendte stier.

Ved beregningen af hjælpen til en handicaptandem skulle der fratrækkes et beløb svarende til prisen på en almindelig cykel.

Principafgørelse O-75-98

Udgifter til udbedring af skader på hjemmet, opstået i forbindelse med et handicappet barns brug af elektrisk kørestol, mens han havde været hjemmeboende, kunne ikke anses for en nødvendig merudgift ved forsørgelsen.

Principafgørelse C-13-99

En 5-årig pige med en eksem lidelse var ikke omfattet af personkredsen for merudgiftsydelse. Begrundelsen var, at det ikke er tilstrækkeligt at der er tale om en langvarig lidelse. Der må også stilles krav om, at der er tale om en indgribende lidelse.

Principafgørelse O-43-99

Der kunne ydes økonomisk hjælp til et længerevarende særligt tilrettelagt kursus for fysisk handicappede børn og deres forældre (Petö-kursus).

Ankestyrelsen lagde vægt på, at kurset havde en væsentlig betydning for fremme af barnets funktionsniveau og selvhjulpethed i dagligdagen, og at forældrene ikke i fornødent omfang kunne deltage i den daglige stimulering af barnet i specialbørnehaven, der lå 30 kilometer fra bopælen, samt at hverken institutionen eller amtet tilbød lignende kurser.

Principafgørelse O-34-99

Udgiften til en almindelig computer til eget personligt brug for en 8-årig autistisk dreng blev efter en konkret vurdering anset for en nødvendig merudgift ved forsørgelsen.

Ankestyrelsen noterede sig, at der var bevilget nødvendigt tilbehør til computeren og lagde særlig vægt på, at barnet kun var 8 år, at der ikke var en computer i hjemmet, og at computeren skulle anvendes til barnets eget personlige brug til delvis beskæftigelse i fritiden for at mindske belastende adfærd i hjemmet.

Ankestyrelsen lagde endvidere vægt på, at selvom 82 % af børnefamilier med børn i alderen 7-15 år har en computer i hjemmet, så har kun 16 % af drenge i alderen 7-9 år i dag (1998) en computer til eget brug. Der var derfor ikke tale om et "almindeligt" forbrugsgode, når computeren skulle anvendes til barnets eget personlige brug.

Principafgørelse C-9-01

Udgiften til en computer med tilbehør til et 5-årigt barn med spastisk tetraplegi blev ikke anset som et hjælpemiddel/forbrugsgode eller som en nødvendig merudgift ved forsørgelsen. Ankestyrelsen fandt, at computeren skulle benyttes til at udvikle og træne barnets evne til at kommunikere – og ikke til at afhjælpe varige følger af den nedsatte funktionsevne eller til beskæftigelse i fritiden.

Ankestyrelsen fandt, at serviceloven er sekundær i forhold til folkeskolens forpligtelse til at tilbyde specialpædagogisk bistand til småbørn med sprog- eller talevanskeligheder.

Principafgørelse C-14-01

Udgiften til en computer til et 8-årigt barn med spastisk tetraplegi blev ikke anset for at være en nødvendig merudgift ved forsørgelsen.

Ankestyrelsen fandt, at barnet ikke havde behov for en computer til eget personligt brug. Ankestyrelsen lagde endvidere vægt på at 82% af børnefamilier med børn i alderen fra 7-15 år (1998) har computer i hjemmet.

Principafgørelse C-8-03

Ankestyrelsen fandt, at et forældrepar efter en konkret vurdering ikke havde fortabt retten til merudgiftsydelse, selvom der forløb en længere periode mellem udløbet af den tidligere bevilling, og indtil forældrene fremlagde dokumentation for merudgifterne.

Ankestyrelsen lagde vægt på, at fortsat ret til hjælp ikke var betinget af ny ansøgning.

Forældrene havde gennem flere år modtaget merudgiftsydelse til dækning af nødvendige merudgifter ved forsørgelsen af deres multihandicappede barn i hjemmet. Det fandtes efter oplysningerne i sagen godtgjort, at forældrene havde haft væsentlige merudgifter ved forsørgelsen af barnet, og det måtte være klart for kommunen, at der fortsat ville være ret til merudgiftsydelse efter udløbet af den tidligere bevilling.

Ankestyrelsen fandt således, at kommunens handle- og oplysningspligt efter serviceloven vejede tungere end forældrenes eventuelle passivitet.

Principafgørelse C-25-03

Der kan ydes merudgiftsydelse til dækning af nødvendige merudgifter ved forsørgelsen i hjemmet af et barn under 18 år med handicap, hvis der sandsynliggøres merudgifter af et vist minimum i løbet af et år.

Ankestyrelsen fandt, at "inden for et år", skal forstås som et løbende år, det vil sige 12 på hinanden følgende måneder og ikke et kalenderår.

Principafgørelse C-2-03

Udgiften til aflastning af en rask broder til et handicappet barn var ikke en nødvendig merudgift ved forsørgelsen i hjemmet af et handicappet barn under 18 år.

Ankestyrelsen fandt ikke, at formålet med og arten af den ansøgte udgift til aflastning af den raske søn kunne anses for at være en nødvendig merudgift ved forsørgelsen af den handicappede broder. Behovet for aflastning kunne således ikke, efter Ankestyrelsens vurdering, betragtes som en forsørgelsesudgift tæt knyttet til broderens handicap.

Ankestyrelsen lagde vægt på praksis og lovens forarbejder, hvorefter der skal være tale om egentlige forsørgelsesudgifter, der er tæt knyttet til det handicappede barn, som f.eks. merudgifter til diætkost, befordring, vask, særligt handicaprettede kurser m.v.

Principafgørelse C-19-04

Moderen til et for tidligt født tvillingepar havde ikke ret til merudgiftsydelse til dækning af eventuelle nødvendige merudgifter ved forsørgelsen af børnene, da Ankestyrelsen efter en konkret vurdering ikke fandt, at der var tale om betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller indgribende kronisk eller langvarig lidelse hos det ene eller begge børn.

Ankestyrelsen lagde blandt andet vægt på, at der ikke var konstateret betydelig nedsat funktionsevne eller indgribende lidelse, da børnene blev udskrevet fra sygehuset. Det forhold, at børnene var indlagt i ca. 11½ uge som følge af den for tidlige fødsel, var ikke tilstrækkeligt til, at der var tale om en indgribende langvarig lidelse i relation til reglerne om merudgiftsydelse.

Ankestyrelsen fandt heller ikke, at den generelle risiko for at for tidligt fødte børn kan få udviklingsmæssige senfølger var tilstrækkelig til at blive omfattet af reglerne om merudgiftsydelse.

Principafgørelse C-9-04

Vurderingen af betingelserne om betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne og indgribende kronisk eller langvarig lidelse i servicelovens bestemmelse om merudgifter ved forsørgelsen af et barn i hjemmet skulle i relation til ansøgninger om medicinudgifter foretages uafhængigt af den løbende eller varige behandling, herunder medicinsk behandling, som barnet modtog til afhjælpning af sin lidelse.

I den konkrete sag var en mor berettiget til hjælp til dækning af merudgifter til medicin til sine to sønner, som led af astma og allergi. Sønnene var således efter en lægelig vurdering omfattet af personkredsen i bestemmelsen om merudgiftsydelse, idet deres lidelser måtte karakteriseres som indgribende, kroniske og langvarige. Der blev særligt lagt vægt på, at sønnernes astma var ret svær, og uden behandling ville de være livstruet.

Principafgørelse C-10-04

Et forældrepar til en 8-årig handicappet dreng var ikke berettiget til at få hjælp til dækning af udgifter til køb af et særligt legetøj i form af en spejlkarrusel, som en merudgift ved forsørgelsen.

Ankestyrelsen fandt ikke, at det i det konkrete tilfælde kunne anses for sandsynliggjort at udgiften til den ansøgte spejlkarrusel var en merudgift sammenlignet med de udgifter familier med ikke handicappede børn har til legetøj.

Ankestyrelsen lagde vægt på, at merudgiftsvurderingen efter serviceloven hviler på et kompensationsprincip, hvorefter familier med handicappede børn skal kompenseres for de merudgifter der følger af handicapet.

Ankestyrelsen lagde videre vægt på, at der ikke i sagen forelå oplysninger, som sandsynliggjorde at udgiften til spejlkarrusellen herefter måtte betragtes som en merudgift.

Tabt arbejdsfortjeneste

Principafgørelse O-39-91

Der kunne ikke foretages fradrag i tabt arbejdsfortjeneste for "sparet" udgift til normal daginstitutionsbetaling, da ansøgerens børn på grund af deres vidtgående handicap vederlagsfrit havde halvdagsplads i henholdsvis almindelig og særlig daginstitution. Der var derfor ingen reel besparelse vedrørende børnepasning ved, at moderen fik erstatning for tabt arbejdsfortjeneste efter bistandslovens § 48.

Principafgørelse O-22-92

En mor til en 7-årig dreng var berettiget til at få dækket tabt arbejdsfortjeneste i forbindelse med sønnens ganespalteoperation efter bistandslovens § 48, stk. 1.

Hun havde efter råd fra Tale-høreinstituttet taget ophold på sygehuset i forbindelse med sønnens indlæggelse.

Ankestyrelsen lagde vægt på, at drengen som følge af den medfødte lidelse havde talebesvær, at operationen var nødvendiggjort af lidelsen, og at moderens tilstedeværelse på sygehuset var tilrådet.

Principafgørelse O-49-97

Et gennemsnitligt fravær på 4-5 dage om måneden faldt ind under ordlyden i vejledningen om helt eller delvis at måtte ophøre med beskæftigelsen for at passe et barn med svært handicap i hjemmet.

Principafgørelse O-101-98

Lønkomensation bevilget for en bestemt periode, hvorefter bevillingen skulle tages op til ny vurdering, var omfattet af lovgivningens bestemmelse om tilskud til dækning af tabt arbejdsfortjeneste i en afviklingsperiode på 3 måneder.

Ankestyrelsen fandt ikke, at en revision af ydelsen, der var fastsat af administrative grunde, faldt ind under undtagelsen om, at tilskuddet ydes i en på forhånd fastsat periode.

Undtagelsen måtte forudsætte, at man fra bevillingens start kunne se, hvornår bevillingen skulle ophøre. Endvidere skulle der efter bestemmelsens ordlyd foreligge en aftale.

Principafgørelse C-1-01

Stedforældre kan efter en konkret vurdering være berettiget til tabt arbejdsfortjeneste.

Efter en konkret vurdering fandt Ankestyrelsen, at en stedfader kunne få komensation for tabt arbejdsfortjeneste i forbindelse med ægtefællens barns indlæggelse og kontrolbesøg på et hospital.

Begrundelsen var, at stedfaderen havde boet sammen med moderen siden barnets fødsel, at barnet ikke havde kontakt med sin biologiske fader efter dennes eget ønske, at stedfaderen havde fælles økonomi med barnets moder og deltog i forsørgelsen af barnet.

Ankestyrelsen lagde vægt på, at hverken moderen eller den biologiske fader havde ønsket hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste.

Ankestyrelsen lagde videre vægt på, at lovens bestemmelse om tabt arbejdsfortjeneste ikke udelukker, at andre personer end biologiske forældre kan være omfattet af bestemmelsen.

Principafgørelse C-21-01

En mor til et for tidligt født barn havde, på baggrund af en konkret individuel vurdering af barnets lidelse, ret til kompensation for tabt arbejdsfortjeneste og dækning af merudgifter.

Ankestyrelsen fandt således i det konkrete tilfælde, at et for tidligt født barn var omfattet af personkredsen om indgribende langvarig lidelse.

Ankestyrelsen lagde vægt på, at der var tale om et for tidligt født barn, hvor perioden efter fødslen blev kompliceret af koldbrand i mavesækken, hvilket medførte at barnet fik fjernet en stor del af mavesækken. Ankestyrelsen lagde endvidere vægt på, at barnet som følge af den komplicerede nyfødthedsperiode fik flere infektioner, herunder en alvorlig blodforgiftning med salmonella, som medførte hospitalsindlæggelse.

Ankestyrelsen fandt endvidere, at der kunne vælges mellem tabt arbejdsfortjeneste efter serviceloven eller dagpenge efter dagpengeloven (såfremt betingelserne efter begge regelsæt er opfyldt).

Ankestyrelsen tog i den konkrete sag ikke stilling til dagpengeretten.

Principafgørelse C-22-01

En mor til et meget for tidligt født barn havde, på baggrund af en konkret individuel vurdering af barnets lidelse, ret til kompensation for tabt arbejdsfortjeneste.

Ankestyrelsen fandt således i det konkrete tilfælde, at et for tidligt født barn var omfattet af personkredsen om indgribende langvarig lidelse.

Ankestyrelsen lagde vægt på, at der var tale om et meget for tidligt født barn med svær umodenhed, lav fødselsvægt og med en alvorlig lidelse i form af lungeforandringer (bronkopulmonal dysplasi).

Principafgørelse C-25-02

En mor til et for tidligt født barn havde efter en konkret vurdering ikke ret til hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste, da der ikke var konstateret en indgribende kronisk eller langvarig lidelse hos barnet.

Det forhold, at for tidligt fødte børn generelt har øget risiko for at få alvorlige komplikationer ved infektioner, og at det var hensigtsmæssigt, at barnet blev passet i hjemmet i nogle måneder efter barselsorloven, var ikke tilstrækkeligt til at blive omfattet af reglen om hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste.

Principafgørelse C-49-02

Der kunne kun i meget begrænset omfang ydes hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste til begge forældre samtidig, herunder udover i alt 37 timer pr. uge. Det måtte være en forudsætning herfor, at begge forældres tilstedeværelse var påkrævet, og at der var tale om en situation af midlertidig varighed og typisk en situation, hvor barnet måtte opholde sig udenfor hjemmet, fx i forbindelse med sygehusophold.

I den konkrete sag fandt Ankestyrelsen, at familiens situation, selv om den var ganske speciel grundet arten og omfanget af sønnens funktionsnedsættelse, ikke var af en sådan karakter, at der kunne ydes hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste med mere end 37 timer pr. uge til forældrene tilsammen.

Ankestyrelsen lagde vægt på lovens ordlyd og vejledningen hertil, hvorefter udgangspunktet er, at der højst kan ydes hjælp med 37 timer pr. uge til forældrene tilsammen.

Principafgørelse C-23-03

Ankestyrelsen fandt, på baggrund af en konkret vurdering, at der kunne ydes hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste i en afgrænset periode indtil en handicappet søn kunne blive optaget i en center-skolefritidsordning.

Ankestyrelsen fandt dog ikke, at der kunne ydes hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste alene med henvisning til, at der var ventetid på optagelse i skolefritidsordningen.

Ankestyrelsen lagde vægt på, at kommunen ikke havde peget på et alternativ til den nødvendige voksenstøtte til sønnen.

Ankestyrelsen lagde herefter vægt på kompensationsprincippet, hvorefter familier med børn med handicap skal kompenseres for følgerne af barnets nedsatte funktionsevne og at sønnen, ifølge udtalelser fra psykolog og psykiater, ikke – uanset sin alder – ville kunne være alene uden voksenstøtte.

Principafgørelse C-38-06

En ansøger var ikke berettiget til kompensation for tabt arbejdsfortjeneste i forbindelse med deltagelse i 2-3 ekstraordinære møder i barnets skole, som skyldtes barnets handicap, selvom at barnet var omfattet af den personkreds, der efter serviceloven kunne begrunde, at der blev ydet forældrene kompensation for tabt arbejdsfortjeneste.

Ankestyrelsen lagde herved vægt på, at der var tale om 2-3 møder om året, og at disse møder, selvom de vedrørte tilrettelæggelse af barnets skoleforløb i relation til hans handicap, ikke gik ud over, hvad forældre til ikke-handicappede børn skulle deltage i, hvis børnene f.eks. af sociale eller faglige årsager, havde problemer med skolegangen.

Principafgørelse C-24-08

Tabt arbejdsfortjeneste er en løbende ydelse, som ikke er tidsbegrænset med mindre, der er truffet en aftale herom med modtageren af ydelsen. Der var i sagen ikke truffet nogen aftale herom.

Bilag 5 Måleskema

Ankestyrelsen Januar 2008 Praksisundersøgelse om merudgifter og tabt arbejdsfortjeneste jf. Servicelovens § 41 og § 42	
Identifikation af sagen	
Kommune	
Kommune nr.	
Sagsnr.	
Sagsbehandler (initialer)	
1. Grundoplysninger	
1.1. Barnets fødselsdato	
1.2. Køn	1. Dreng 2. Pige
2. Oplysninger om kommunens afgørelse	
2.1. Dato for kommunens afgørelse?	1. Dato 2. Uoplyst Evt. bemærkninger:
2.2. Hvad går kommunens afgørelse ud på?	1. Både bevilling om merudgifter efter servicelovens § 41 og tabt arbejdsfortjeneste efter servicelovens § 42 (går direkte til spm 3.1) 2. Kun bevilling af merudgifter efter servicelovens § 41, stk. 1 (går direkte til spm 3.1) 3. Kun bevilling af tabt arbejdsfortjeneste efter servicelovens § 42, stk. 1 (springer til spm 3.11) Evt. bemærkninger

3. Den materielle vurdering af kommunens afgørelse Besvarelse alene til merudgifter efter servicelovens § 41	
3.1. Er afgørelsen om merudgifter samlet set rigtig?	1. Ja, afgørelsen er i overensstemmelse med regler og praksis 2. Nej, afgørelsen ville blive ændret eller sagen hjemvist, hvis det havde været en klagesag Evt. bemærkninger:
3.2. I hvilket omfang er sagen oplyst?	1. Ingen oplysninger mangler 2. Enkelte mindre væsentlige oplysninger mangler 3. Flere og/eller væsentlige oplysninger mangler 4. Afgørende oplysninger mangler Evt. bemærkninger:
3.3. Er barnet omfattet af personkredsen i servicelovens § 41, stk. 1?	1. I høj grad 2. I nogen grad 3. I ringe grad 4. Nej Evt. bemærkninger:
3.4. Hvad er hovedårsagen til merudgifterne?	1. Nedsat psykisk funktionsevne 2. Nedsat fysisk funktionsevne 3. Indgribende kronisk eller længerevarende lidelse 4. Andet Evt. bemærkninger:
3.5. Er merudgifterne nødvendige som konsekvens af barnets nedsatte funktionsevne, jf. § 41, stk. 1, 2. punktum?	1. I høj grad 2. I nogen grad 3. I ringe grad 4. Nej Evt. bemærkninger:

3.6. Hvilke merudgifter er bevilget?	Gerne flere x'er 1. Kost 2. Medicin 3. Beklædning 4. Transport 5. Kurser 6. Aflastning 7. Ekstra vask/rengøring 8. Anskaffelser til hjemmet 9. Institutionsudgifter, der ikke er dækket efter andre lovbestemmelser 10. Andet Evt. bemærkninger
3.7 Hvilket beløb til merudgifter er der sandsynliggjort/bevilget på årsbasis?	1. 5.000 kr. – 15.000 kr. 2. 15.000 kr. – 25.000 kr. 3. 25.000 kr. – 35.000 kr. 4. 35.000 kr. – 45.000 kr. 5. Over 45.000 kr. 6. Andet 7. Evt. bemærkninger
3.8. Er merudgifterne sandsynliggjorte?	1. I høj grad 2. I nogen grad 3. I ringe grad 4. Nej 5. Ikke relevant Evt. bemærkninger
3.9. Er ydelsen tilkendt som en løbende ydelse.	1. Ja 2. Nej Evt. bemærkninger
3.10. Sagen vedrører alene § 41	1. Ja (springer til spm. 4.1) 2. Nej, sagen omhandler tillige en afgørelse om tabt arbejdsfortjeneste (går direkte til spm. 3.11) Evt. bemærkninger

3. Den materielle vurdering af kommunens afgørelse fortsat Besvarelse alene til tabt arbejdsfortjeneste efter servicelovens § 42	
3.11. Er afgørelsen om tabt arbejdsfortjeneste samlet set rigtig?	1. Ja, afgørelsen er i overensstemmelse med regler og praksis 2. Nej, afgørelsen ville blive ændret eller sagen hjemvist, hvis det havde været en klagesag Evt. bemærkninger:
3.12. I hvilket omfang er sagen oplyst?	1. Ingen oplysninger mangler 2. Enkelte mindre væsentlige oplysninger mangler 3. Flere og/eller væsentlige oplysninger mangler 4. Afgørende oplysninger mangler Evt. bemærkninger:
3.13. Er barnet omfattet af personkredsen i servicelovens § 42, stk. 1?	1. I høj grad 2. I nogen grad 3. I ringe grad 4. Nej Evt. bemærkninger
3.14. Hvad er hovedårsagen til bevilling af tabt arbejdsfortjeneste efter § 42?	Sæt gerne flere x'er 1. Nedsat psykisk funktionsevne 2. Nedsat fysisk funktionsevne 3. Indgribende kronisk eller længerevarende lidelse 4. Andet Evt. bemærkninger:
3.15. Er det en nødvendig konsekvens af barnets nedsatte funktionsevne, at det er mest hensigtsmæssigt, at barnet passes af moderen eller faderen?	1. I høj grad 2. I nogen grad 3. I ringe grad 4. Nej Evt. Bemærkninger
3.16. Er der foretaget fradrag for de sparede udgifter – udgifterne familien normalt ville have afholdt?	1. Ja 2. Nej 3. Ikke relevant (skal uddybes i bemærkningsfeltet) Evt. bemærkninger

3.17. Er ydelsen tilkendt som en løbende ydelse?	1. Ja 2. Nej Evt. bemærkninger
3.18. Hvem er der bevilget tabt arbejdsfortjeneste til?	1. Moderen 2. Faderen 3. Begge 4. Andre Evt. bemærkninger
3.19. Hvor længe er der bevilget tabt arbejdsfortjeneste til moderen?	1. Under 3 måneder 2. 3-6 måneder 3. Mere end 6 måneder 4. Ikke relevant Evt. bemærkninger
3.20. Hvor længe er der bevilget tabt arbejdsfortjeneste til faderen?	1. Under 3 måneder 2. 3-6 måneder 3. Mere end 6 måneder 4. Ikke relevant Evt. bemærkninger
3.21. Hvor mange timer om ugen er der bevilget tabt arbejdsfortjeneste når det drejer sig om moderen?	1. Mindre end 37 timer om ugen (oplys antal timer i bemærkningsfeltet) 2. 37 timer om ugen 3. Andet (skal uddybes i bemærkningsfeltet) Evt. bemærkninger
3.22. Hvor mange timer om ugen er der bevilget tabt arbejdsfortjeneste når det drejer sig om faderen?	1. Mindre end 37 timer om ugen (oplys antal timer i bemærkningsfeltet) 2. 37 timer om ugen 3. Andet (skal uddybes i bemærkningsfeltet) Evt. bemærkninger
3.23. Hvor mange timer om ugen er der bevilget tabt arbejdsfortjeneste når det drejer sig om andre?	1. Mindre end 37 timer om ugen (oplys antal timer i bemærkningsfeltet) 2. 37 timer om ugen 3. Andet (skal uddybes i bemærkningsfeltet) Evt. bemærkninger

4. Vurdering af formelle regler i øvrigt	
4.1. Hvilken form har afgørelsen?	1. Skriftlig afgørelse 2. Skriftligt notat i kommunens journal 3. Anden form Evt. bemærkninger:
4.2. Har borgeren været inddraget efter de regler, der gælder for området?	1. I høj grad 2. I nogen grad 3. I ringe grad 4. Nej Evt. bemærkninger
4.3. Fremgår det, hvilken afgørelse der er truffet?	1. I høj grad 2. I nogen grad 3. I ringe grad 4. Nej Evt. bemærkninger
4.4. Fremgår det, med hvilken hjemmel afgørelsen er truffet?	1. I høj grad 2. I nogen grad 3. I ringe grad 4. Nej Evt. bemærkninger:
4.5. Giver sagen i øvrigt anledning til bemærkninger om formaliteten?	1. Ja 2. Nej Evt. bemærkninger

